

T-60/2023.

ELŐTERJESZTÉS
A Képviselő-testület 2023. májusi ülésére

Tárgy: Átfogó értékelés a kerület 2022. évi gyermekvédelmi munkájáról

Tisztelt Képviselő – Testület!

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. tv. 96. § (6) bekezdése értelmében a települési önkormányzat és állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatainak ellátásáról *minden év május 31-éig* – a külön jogszabályban meghatározott tartalommal – átfogó értékelést készít. Az értékelést – települési önkormányzat esetén a képviselő-testület általi megtárgyalást követően – meg kell küldeni a gyámhatóságnak. A gyámhatóság az értékelés kézhezvételétől számított harminc napon belül javaslattal élhet a települési önkormányzat, illetve állam fenntartói feladatainak ellátására a Kormány rendeletében kijelölt szerv felé, amely hatvan napon belül érdemben megvizsgálja a gyámhatóság javaslatait és állásfoglalásáról, intézkedéséről tájékoztatja.

A beszámoló, átfogó értékelés tartalmi követelményeit a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997.(IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete tartalmazza.

Az Egyesített Szociális Intézmény vezetője és a Család- és Gyermekjóléti Központ vezetője koordinálta és szerkesztett össze az éves beszámolót, a kerület gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeinek bevonásával.

Kérem a Tisztelt Képviselő-testületet, hogy a 2022. évi gyermekvédelmi munkáról szóló beszámolót szíveskedjen megtárgyalni és elfogadni.

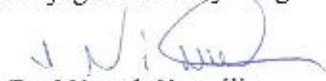
Előterjesztő:

Jeneiné Dr. Rubovszky Csilla Ph.D
alpolgármester

Szakreferens:

Nagy Krisztina Zsuzsanna
osztályvezető

Ellenőrizte jogi és törvényességi szempontok alapján

Dr. Németh Kornélia
aljegyző

Dr. Sélley Zoltán
jegyző

Látta: Szágerne Fazekas Éva
Bizottsági elnök

**Határozati javaslat
Képviselő-testület**

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Képviselő-testülete elfogadja jogszabályban meghatározottaknak megfelelően a kerület 2022. évi a gyermekvédelmi munkáról szóló átfogó értékelését.

**Határozati javaslat
Egészségügyi és Szociális Bizottság**

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Képviselő-testületének Egészségügyi és Szociális Bizottsága javasolja elfogadásra a Képviselő-testületnek jogszabályban meghatározottaknak megfelelően a kerület 2022. évi gyermekvédelmi munkáról szóló átfogó értékelését.

GYERMEKVÉDELMI BESZÁMOLÓ

2022

Plangár Petra

Család- és Gyermekjóléti központvezető

Molnár Péter

Intézményvezető

Tartalom

I. Bevezetés.....	2
II. A település demográfiai mutatói a 0-18 éves korosztály adatai.....	3
III. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása.....	3
III. 1. Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet.....	3
III. 2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény.....	4
III.2.1 Pénzbeli ellátás	5
III.2.2. Kiegészítő pénzbeli ellátás	5
III. 3. Normatív gyermekétkeztetés	6
III. 4. Szünidei gyermekétkeztetés	7
III. 5. Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő- testületének, a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016. (XI.22.) számú önkormányzati rendelete alapján biztosított támogatások	9
III. 6. Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő- testületének, a szociális juttatások rendszeréről szóló 3/2015. (II.3.) számú önkormányzati rendelete alapján, a gyermeket nevelő családok részére biztosított támogatások	10
III. 7. A település szolgáltatástervezési koncepciója	11
IV. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása..	14
IV. 1. Gyermek napközbeni ellátása-bölcsődei ellátás.....	14
IV. 2. A gyermekjóléti szolgáltatás	16
IV.2.1. Gyermek átmeneti otthona.....	16
IV.2.2. Családok átmeneti otthona	17
V. Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ.....	18
V.1. A család-és gyermekjóléti szolgálat feladatait ellátó szakmai egység.....	19
V.1.1. Családsegítés.....	20
V.1.2. Gyermekjóléti alapellátás	21
V.2. A család-és gyermekjóléti központ feladatait ellátó szakmai egység.....	33
V.2.1. Esetmenedzseri munka	34
V.2.2 Speciális szolgáltatások	36
V.2.3. Óvodai- és iskolai szociális segítő szolgáltatás	41
V.2.4. Jelzőrendszer.....	49
V.2.5. Szakmai kapcsolat a Kormányhivatal Gyámügyi Osztályaival.....	52
V.2.6. Szakmai kapcsolatok a védőnőkkel, házi gyermekorvosokkal.....	53
VI. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján	54
VII. Bűnmegelőzési program	55
VIII. Civil szervezetek	56

I. Bevezetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban: Gyvt.) meghatározza a gyermekek alapvető jogait, a jogok érvényesítésének garanciáit, a gyermekvédelemmel foglalkozó intézmények feladatait.

A Gyvt. 96. § (6) bekezdése értelmében minden év május 31. napjáig a települési önkormányzat beszámolót készít a gyermekjóléti és gyermekvédelmi feladatok ellátásáról, melynek a gyámhatóságokról, valamint a gyermekvédelmi és gyámügyi eljárásról szóló 149/1997. (IX.10.) Korm. rendelet 10. számú melléklete adja a kereteit.

A személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről szóló 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet értelmében a Család és Gyermekjóléti Központ minden év február 28-ig tanácskozást szervez, amelyen a jelzőrendszer tagjainak írásos tájékoztatóit figyelembe véve átfogóan értékelik a jelzőrendszer éves működését, ezen túlmenően áttekintik a település gyermekjóléti alapellátásának valamennyi formáját, és szükség szerint javaslatot tesznek működésük javítására.

II. A település demográfiai mutatói a 0-18 éves korosztály adatai

- 0-3 évesek száma: 523 fő (ebből állandó lakóhellyel rendelkezik: 480 fő, tartózkodási hellyel rendelkezik: 43 fő)
 - 4-6 évesek száma: 459 fő (ebből állandó lakóhellyel rendelkezik: 424 fő, tartózkodási hellyel rendelkezik: 35 fő)
 - 7-14 évesek száma: 1337 fő (ebből állandó lakóhellyel rendelkezik: 1241 fő, tartózkodási hellyel rendelkezik: 96 fő)
 - 15-18 évesek száma: 724 fő (ebből állandó lakóhellyel rendelkezik: 635 fő, tartózkodási hellyel rendelkezik: 89 fő)
- Összesen: 3043 fő**

III. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása

III. 1. Hátrányos, halmozottan hátrányos helyzet

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 67/A. §. (1) bekezdése alapján, hátrányos helyzetű az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az alábbi körülmények közül egy fennáll:

- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony iskolai végzettsége, ha a gyermeket együtt nevelő mindkét szülőről, a gyermeket egyedül nevelő szülőről vagy a családbafogadó gyámról - önkéntes nyilatkozata alapján - megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor legfeljebb alacsony iskolai végzettséggel rendelkezik,
- a szülő vagy a családbafogadó gyám alacsony foglalkoztatottsága, ha a gyermeket nevelő szülők bármelyikéről vagy a családbafogadó gyámról megállapítható, hogy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésekor a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény (Szt.) 33. §-a szerinti aktív korúak ellátására jogosult vagy a rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény igénylésének időpontját megelőző 16 hónapon belül legalább 12 hónapig álláskeresőként nyilvántartott személy,
- a gyermek elégtelen lakókörnyezete, illetve lakáskörülményei, ha megállapítható, hogy a gyermek a településre vonatkozó integrált településfejlesztési stratégiában szegregátumnak nyilvánított lakókörnyezetben vagy félkomfortos, komfort nélküli vagy szükséglakásban,

illetve olyan lakáskörülmények között él, ahol korlátozottan biztosítottak az egészséges fejlődéséhez szükséges feltételek.

A Gyvt. 67/A §. (2) bekezdése alapján, halmozottan hátrányos helyzetű:

- az a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek és nagykorúvá vált gyermek, aki esetében az (1) bekezdés a)-c) pontjaiban meghatározott körülmények közül legalább kettő fennáll,
- a nevelésbe vett gyermek,
- az utógondozói ellátásban részesülő és tanulói vagy hallgatói jogviszonyban álló fiatal felnőtt.

Hátrányos helyzetű, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek száma
(2022. december 31-ei állapot szerint):

	Hátrányos helyzetű gyermekek száma	Halmozottan hátrányos helyzetűek száma
0-2 év között	3 fő	-
3-5 év között	2 fő	-
6-13 év között	2 fő	3 fő
14-17 között	0 fő	-
18 év felett	0 fő	-
Összesen:	10 fő	

III. 2. Rendszeres gyermekvédelmi kedvezmény

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) alapján a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapításának célja annak igazolása, hogy a gyermek szociális helyzete alapján jogosult a jogszabályban meghatározott ingyenes vagy kedvezményes intézményi gyermekétkeztetésnek, és ha megfelel a jogszabályban foglalt feltételeknek, a szünidei gyermekétkeztetésnek, a természetbeni támogatásnak, valamint egyéb kedvezményeknek az igénybevételére.

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosultak száma

2022. december 31-ei állapot szerint:

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők	
0-2 év között	3 fő
3-5 év között	3 fő
6-13 év között	16 fő
14-17 év között	5 fő
18 év felett	1 fő
Ebből kiegészítő pénzbeli ellátásra jogosult:	1 fő
Összesen:	28 fő

A 2022. évben, a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása ügyében benyújtott elutasított kérelmek száma: 11.

A rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre való jogosultság megállapítása ügyében benyújtott kérelmek elutasításának fő oka a jogszabályban meghatározott jövedelemhatár túllépése, néhány esetben a család vagyoni helyzete.

III.2.1 Pénzbeli ellátás

A 2022-es évben, az arra jogosultak pénzbeli támogatásban részesültek, az alábbiak szerint:

- alapösszegű pénzbeli támogatás (RGYK-ban részesülő gyermekek vagy saját jogán jogosult kérelmezők esetében): 6.000.- Ft/gyermek/alkalom
- emelt összegű pénzbeli ellátás (RGYK-ban részesülő és hátrányos, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek vagy saját jogán jogosult kérelmezők esetében): 6.500.- Ft/gyermek/alkalom

2022-ban 480.000.- Ft összegű pénzbeli támogatást került kifizetésre.

III.2.2. Kiegészítő pénzbeli ellátás

Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek után a gyermek családbafogadó gyámjával kirendelt hozzátartozó pénzbeli ellátásra jogosult, ha a gyermek tartására köteles, és nyugellátásban, korhatár előtti ellátásban, szolgálati járandóságban, táncművészeti életjáradékban, átmeneti bányászjáradékban, megváltozott munkaképességű személyek ellátásaiban, időskorúak járadékában vagy olyan ellátásban részesül, amely a nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről szóló jogszabály hatálya alá tartozik.

2022-ban egy fő részesült pénzbeli ellátásban, havonta 6.270.- Ft összegben, emellett évi két alkalommal 8.400.- Ft összegű pótlékban.

III. 3. Normatív gyermekétkeztetés

A Kormány a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. XXXI. törvény módosításával 2015. szeptember 1-től kiterjesztette az ingyenes bölcsődei és óvodai étkeztetésre való jogosultsági kört, mellyel minél szélesebb körben kívánták térítésmentesen biztosítani az étkeztetést az arra rászorulóknak.

A hatályos szabályozás szerint, a bölcsődében és az óvodában az ingyenes étkeztetésre való jogosultság a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermekeken kívül megilleti a 3 vagy több gyermeket nevelő családok gyermekeit, a tartósan beteg vagy fogyatékos gyermeket nevelő szülők gyermekeit, nevelésben vett gyermekeket, továbbá azon családok gyermekeit is, ahol az egy főre jutó jövedelem nem haladja meg a kötelező legkisebb munkabér személyi jövedelemadóval és társadalombiztosítási járulékkal csökkentett összegének 130%-át. A jövedelem alapján adott kedvezmény a szülők nyilatkozatán alapul.

A kerületi bölcsődéket és óvodákat tekintve a térítésmentes étkeztetés igénybevétele a következők szerint alakult (2022. decemberi állapot szerint):

Intézmény	jövedelem miatti kedvezmény	3 vagy több gyerekes család	Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül	tartósan beteg vagy fogyatékos	családban tartósan beteg van	Egyéb
Egyesített Bölcsődék	4 fő	7 fő	0 fő	0 fő	0 fő	
Tesz- Vesz Óvoda	30 fő	8 fő	0 fő	0 fő	0 fő	
Balaton Óvoda	10 fő	4 fő	0 fő	3 fő	1 fő	
Bástya Óvoda	35 fő	22 fő	5 fő	1 fő	1 fő	
Játékkal-mesével Óvoda	35 fő	17 fő	0 fő	0 fő	3 fő	Menedékes 6 fő

A két intézménytípusba járó gyerekek közül az adott időpontban az óvodások 49.7 %-a (386 főből 192 fő) és a bölcsődések 12.2%-a (90 főből 11 fő) részesült az ingyenes étkeztetésben, mely az előző évi adatokhoz képest az óvodáknál emelkedést mutat, a bölcsődéknél csökkenést mutat.

A Játékkal-mesével Óvoda 6 fő menedékes, a menedékesként elismerését kérő vagy az Ukrajnában állandó lakóhellyel rendelkező és 2022. február 24-én vagy azt követően Ukrajnából érkező magyar állampolgár intézményi gyermekétkeztetését biztosítja.

III. 4. Szünidei gyermekétkeztetés

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) 2016. január 1-jétől önálló gyermekvédelmi természetbeni ellátásként határozta meg a szünidei gyermekétkeztetést, és a hátrányos helyzetű, és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermekek részére történő biztosítását kötelező önkormányzati feladatként jelölte meg. A települési önkormányzat szünidei gyermekétkeztetés keretében a szülő, törvényes képviselő kérelmére a déli, egyszeri meleg főétkezést a hátrányos helyzetű és a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, halmozottan hátrányos helyzetű gyermek részére ingyenesen biztosítja, illetve ezen kívül további gyermek, így különösen a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermek részére ingyenesen biztosíthatja a jogszabályban meghatározott időtartamban.

Belváros-Lipótváros Önkormányzat Képviselő-testülete a 79/2022 (V.19.) számú határozat alapján az 2022. évi nyári szünidei gyermekétkeztetés keretében történő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő maximálisan 10 fő gyermek étkeztetését önként vállalt feladatként támogatja.

Szünidei (évközi) gyermekétkeztetés-tavaszi szünet

Hátrányos helyzetű gyermekek száma:	13 fő
Gyermekétkeztetést igénylők száma:	2 fő
Étkezési napok száma:	2 nap

Nyári gyermekétkeztetés

Hátrányos helyzetű gyermekek száma:	13 fő
Ebből gyermekétkeztetést igénylők száma:	9 fő
Rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, gyermekétkeztetésben résztvevő gyermekek száma:	5 fő (ebből 3 fő 47 napig, 6 fő a teljes időszakban részesült gyermekétkeztetésben)
Étkeztetési napok száma:	55 nap

Szünidei (évközi) gyermekétkeztetés- őszi szünet

A Gyvt. 21/C. §-a szerinti, rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő, hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetű gyermek évközi (őszi, téli, tavaszi) szünet idejére vonatkozó gyermekétkeztetése a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben /22/2022.(VII.29.) számú BM rendelet/ meghatározott szünet időtartamához igazodott.

A 2022/2023. tanév rendjére alkalmazandó veszélyhelyzeti szabályokról szóló 368/2022. (IX.29.) számú Korm. rendelet egyes rendelkezései a fenti számú, a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben foglaltaktól eltérő szabályok alkalmazását írta elő.

A 368/2022. (IX.29.) számú Korm.rendelet 1. § (4) bekezdése alapján, a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben meghatározott őszi szünet a 2022/2023. tanévben nem adható ki, így ezen rendelkezés értelmében az ezen időtartamra (2022. november 02.- és 2022. november 04. napja közötti időtartamra) eső szünidei gyermekétkeztetés okafogyottá vált.

Szünidei (évközi) gyermekétkeztetés- téli szünet

A 2022/2023. tanév rendjére alkalmazandó veszélyhelyzeti szabályokról szóló 368/2022. (IX.29.) számú Korm. rendelet egyes rendelkezései a fenti számú, a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben foglaltaktól eltérő szabályok alkalmazását írta elő.

A 368/2022. (IX.29.) számú Korm.rendelet 1. § (2) bekezdése alapján a tanév rendjéről szóló miniszteri rendeletben foglaltaktól eltérően a 2022/2023. tanévben a téli szünet előtti utolsó tanítási nap 2022. december 21. (szerda), a szünet utáni első tanítási nap 2023. január 09. (hétfő), így ez alapján a téli évközi szünet időtartama növekedett.

Hátrányos helyzetű gyermekek száma:	11 fő
Gyermekeitkeztetést igénylők száma:	8 fő (ebből 6 fő a teljes időszakra, 2 fő 6 napra igényelte az étkeztetést)
Étkezési napok száma:	11 nap

III. 5. Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének, a gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016. (XI.22.) számú önkormányzati rendelete alapján biztosított támogatások

Ellátás típusa	Jogosultak száma (fő vagy család)	Ellátás összege
Nevelési támogatás	17 család	1.775.000.- Ft
Tömegközlekedési támogatás	182 család	4.981.800.-Ft
Környezettudatos közlekedési eszköz vásárlásának támogatása	98 család	5.071.500.-Ft
Időszaki támogatás	196 család	8.536.975.-Ft
Szociális tanulmányi ösztöndíj	22 család	1.206.975.-Ft
Beiskolázási támogatás	17 család	534.375.-Ft
Fiatalkorúak életkezdési támogatása	95 fő	5.460.699.-Ft
Karácsonyi támogatás	19 család	540.000.-Ft
Belvárosi útravaló támogatás	19 fő	1.900.000.-Ft
Mosható nadrágpelenka támogatás	1 fő	22.696.-Ft
Összesen: 30.030.020.-Ft		

Gyermekek védőoltás költségeinek átvállalása

Belváros-Lipótváros Önkormányzat az országban elsőként vállalta át a gyermekek nem kötelező védőoltásának költségeit. Ezek között is kiemelt kezdeményezésnek számít a human papillomavírus (HPV) okozta méhnyakrák elleni védőoltás költségeinek átvállalása. Országos szinten elsőként a fiúgyermekek oltását is biztosítottuk. A gyermekbetegségek megelőzése és a gyermekek egészségének megőrzése érdekében kiemelten fontos az ellátás biztosítása a kerület minden gyermeke részére. Az Önkormányzat a 2022. évben 628 esetben vállalta át a szükséges védőoltás költségét.

A **babaköszöntő csomag** természetbeni támogatás, amelynek formája egy egyszeri támogatási csomag, amely a kerületi Védőnői Szolgálat közreműködése útján a gyermek születését követő 180 napon belül igényelhető. A 2022. évben 29 család részére juttattunk el babaköszöntő csomagot az V. kerületben a védőnői szolgálat, illetve az Önkormányzat képviselőjében a polgármester meghatalmazottja útján.

2022-ben a Képviselő-testület a kerületi önkormányzat fenntartásában/működtetésében lévő gyermekintézmények részére, súlyos allergiás anafilaxia esetére életmentő gyógyszer beszerzéséről továbbá a kerületi lakcímmel rendelkező gyermekek részére az injekcióhoz való térítésmentes hozzájutás lehetőségéről döntött, szakmai iránymutatások alapján. A Képviselő-testület megbízta Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálatát, hogy a beszerzéssel, a használat betanításával és a felhasználással járó feladatokat lássa el.

III. 6. Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Képviselő-testületének, a szociális juttatások rendszeréről szóló 3/2015. (II.3.) számú önkormányzati rendelete alapján, a gyermeket nevelő családok részére biztosított támogatások

Ellátás típusa	Jogosultak száma (fő vagy család)	Ellátás összege
Belvárosi kismamabérlet támogatás	45 fő	1.079.850.- Ft
Nagycsaládos fűtéstámogatás	47 fő	1.784.160.- Ft
Összesen: <u>2.864.010.-Ft</u>		

Ellátás típusa	Jogosultak száma (fő vagy család)	Ellátás összege
Kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság (3 vagy több gyermeket nevelő család részére)	55 fő	havi 15.000.- Ft vásárlási keretösszegre 100% kedvezmény
Kedvezményes élelmiszervásárlási jogosultság (0-18 éves korú súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család részére)	5 fő	havi 15.000.- Ft vásárlási keretösszegre 100 % kedvezmény

III. 7. A település szolgáltatástervezési koncepciója

A szociális igazgatásról és a szociális ellátásokról szóló, 1993. évi XXXI. törvény (Szt.) 92. § (3) bekezdése szerint, a legalább kétezer lakosú települési önkormányzat a településen, fővárosban élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében - jogszabályban meghatározottak szerint - szolgáltatástervezési koncepciót készít.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata 2022-ben felülvizsgálta szolgáltatástervezési koncepcióját, amely a 2020. év január 1-jétől 2021. december 31. napjával bezárólag eltelt időszak alatti változásokat, eredményeket tárja fel. A felülvizsgálat a jogszabályi kötelezettségen felül bemutatja az elmúlt két év szociális ágazatának eredményeit, fejlesztéseit is. Beszámol arról, hogy az Önkormányzat a kerületben ellátja a kötelező feladatait, valamint továbbra is biztosítja az eddig meglévő önként vállalt szociális feladatokat, illetve új ellátási formák bevezetésével tovább bővítette az ellátórendszert, amely a kerületi polgárok szociális biztonságát szolgálja.

Az önkormányzat vezetésének fontos célkitűzése, hogy megőrizze az elért eredményeket, ellátási biztonságot nyújtson az arra rászorulóknak, illetve prevenciós lehetőségeket biztosítson a kerület lakosságának.

Az Önkormányzat célja, hogy a jövőben egy egymást kiegészítő és erősítő, három pilléren nyugvó szociálpolitikai rendszer működjön a kerületben:

- I. pillér: pénzbeli ellátások rendszere,
- II. pillér: természetbeni ellátások rendszere,
- III. pillér: szolgáltatások rendszere.

A következő felülvizsgálat 2024. évben esedékes, a 2022. január 01. napjától 2023. december 31. napjáig történő időszakra kiterjedően.

A tavalyi évben is megtartásra kerültek az évek óta sikeresen biztosított akciók, amelyben a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, nevelési támogatásban részesülő, fogyatékkal élő gyermeket nevelő, három vagy több gyermeket nevelő családok is részesülhettek, mint az almaosztás, a húsvéti sonka biztosítása, illetve az őszi időszakban esedékes burgonyavásár, a karácsonyi kedvezményes fenyőfavásár.

A 2022. évben is segítséget nyújtottunk az iskolakezdéshez a kerületben élő családok részére, az önkormányzat ügyfélszolgálati irodáján ingyenes füzetsomagot vehettek át az V. kerületben lakó,

általános iskolás gyermekek, amely mellé a korábbi évekhez hasonlóan POKET zsebkönyvet is választhattak a diákok.

A települési szinten működő programok közül továbbra is ki kell emelni a Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft által működtetett **Belvárosi Közösségi Tér** programjait. Az intézmény rendkívül széles körű és magas színvonalú programokat és szolgáltatásokat nyújt az V. kerületben élő gyermekek, szülők számára, amely 2022-ben az Év Családbarát Vállalata különdíját, és a Családbarát Munkahely díját is átvehette.

Belváros Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzatának Képviselő-testülete 2021. szeptember 16-ai ülésén döntött arról, hogy kerületünk is csatlakozik a Vándorbölcső Mozgalomhoz, amellyel a belvárosba érkező újszülötteket köszöntjük a közösségben. A korábbi évhez hasonlóan, 2022 szeptemberében is jelentkezhettek a felhívásra a kerületi, gyermeket váró kismamák, a vándorbölcső 2022 októberében került kisorsolásra.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. Kerület Önkormányzata a 2022. évben is támogatta a kerületi óvodába, illetve általános iskolába járó gyermekek úszásoktatását a 2021-ben átadásra kerülő, Vadász utcai V30 Sportközpontban működő Tanuszoda és úszómedencék használatának lehetőségével.

Az előző évi nagy sikerre tekintettel, a téli időszakban az Önkormányzat hétköznaponként ingyenes korcsolyázási lehetőséget biztosított a lakosoknak, illetve a kerületi intézményekbe járó gyermekek részére is, a Szabadság Téren létesített műjégpályán.

Az Önkormányzat a sportban, tanulásban, művészeti tevékenységben tehetséges belvárosi fiatalokat az évben is Belváros Ifjú Sportolója Ösztöndíjban, Belváros Ifjú Tehetsége Ösztöndíjban, illetve Belvárosi Művészeti Ösztöndíjban részesítette, ezzel is segítve őket céljaik elérésében.

Emellett továbbra is biztosítjuk a hátrányos helyzetű, szociálisan rászoruló fiatalok felsőoktatásban való részvételének segítése érdekében a Bursa Hungarica Felsőoktatási Önkormányzati Ösztöndíjrendszert, amelyben az összes igénylő, összesen 9 fő részesülhet, évi 10 hónapon keresztül.

Kerületünkben a civil szervezetek aktív tevékenységet folytatnak, a helyi lakosság nagy számban vesz részt programjaikon. Az Önkormányzat helyi rendeletben meghatározottak szerint pályázati úton támogatja a szervezeteket, illetve azok rendezvényeit.

A Fővárosi Állat-és Növénykert a 2022-es évben is, a tanítási szünetekben ingyenes táborozási lehetőséget biztosított hátrányos helyzetű, általános iskolás gyermekek részére, a turnusokkal és a jelentkezésekkel kapcsolatos információkról a gyermekvédelmi feladatokat ellátó intézményeknek közvetlenül nyújtottak tájékoztatást.

Az Egyesített Szociális Intézmény Család-és Gyermejjóléti Központ óvodai-iskolai szociális munkásai a kerület iskoláiban felmérték a rászorultság és érdeklődési alapon az ezzel kapcsolatos igényeket, illetve Hivatalunk is összeállította rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben, nevelési támogatásban, szociális tanulmányi ösztöndíjban részesülő, általános iskolás gyermekek adatait tartalmazó táblázatot, melyek alapján a nyári szünetben összesen 14 fő vett részt a programon.

Az Ukrajnában zajló háború hatására jelentős létszámban indultak meg az érintett területekről menekültek Magyarországra, amely érintette a belvárost is, hiszen az Ukrajnából menekülő családok több esetben a belvárosban találták meg hosszabb távon lakhatásuk biztosítását.

A 2022. évben 24 menekült család jelent meg az Önkormányzat látókörében. Ezen családokkal jelentkezésüket követően az Egyesített Szociális Intézmény Családsegítő és Gyermejjóléti Központja vette fel a kapcsolatot, és segítséget nyújtott a családban lévő gyermekek iskolai-és óvodai elhelyezésben, információkkal látták el. A családokat a szükséges egészségügyi ellátással, védőnői gondozással, szociális ellátások igénylésével és a gyermekek után járó családi pótlék igénylésével kapcsolatban is ők segítettek.

Emellett Önkormányzatunk együttműködött a Magyar Vöröskereszt területileg illetékes szervével a Magyar Ökumenikus Segélyszervezettel, akik az V. kerületben élő menekült családok részére tartós élelmiszer csomagot, ruházattal való ellátást biztosítottak. Önkormányzatunk az arra igényt tartó családok részére kisebb higiéniai csomagot biztosított, illetve segítséget nyújtott a napi étkeztetés biztosításában.

A családok megjelenését követően rövid időn belül polgármesteri döntés született arról, hogy kerület működtetésében/fenntartásában lévő intézményekben óvodába, iskolába járó gyermekek esetében, az önkormányzat átvállalja az intézményi étkezési térítési díj megfizetését, amelyre az erre vonatkozó kormányrendelet megjelenéséig sor került.

A kerületben életvitelszerűen tartózkodó menedékes, menedékesként elismerést kérő vagy ideiglenes védelemre jogosult, Ukrajnából érkezett gyermekek óvodáztatásának igénybevételére polgármesteri döntés alapján a Játékkal-mesével Óvoda került kijelölésre óvodakötelezettségük biztosítására.

IV. Az Önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása

Belváros-Lipótváros Önkormányzata Gyvt. által meghatározott kötelező feladatai:

- Bölcsődei ellátás /Gyvt. 41.§/
- Gyermekek átmeneti otthona /Gyvt. 50.§/
- Gyermekjóléti Szolgáltatás /Gyvt. 39.§/

A gyermekek napközbeni ellátását integráltan Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzat Egyesített Bölcsődék intézménye (1055 Budapest, Papnövelde u. 4-6.), a gyermekek átmeneti otthona szolgáltatást ellátási szerződés keretében a Józsefvárosi Önkormányzat fenntartásában működtetett gyermekek átmeneti otthona (1088 Budapest, Szentkirályi u. 15.), míg a gyermekjóléti szolgáltatást összevont formában Belváros-Lipótváros V. kerület Önkormányzat Egyesített Szociális Intézménye (1056 Budapest, Havas u. 2.) biztosítja.

IV. 1. Gyermekek napközbeni ellátása-bölcsődei ellátás

Gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, az ellátások igénybevétele és az ezzel összefüggő tapasztalatok.

A gyermekek napközbeni ellátását Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerületi Önkormányzat Egyesített Bölcsődék intézményének 3 telephelye biztosítja:

- Papnövelde u. 4-6. - székhely
- Balaton utca 10. - telephely
- Széchenyi rakpart 7. - telephely

A 2022-es évben a három telephelyen az engedélyezett gyermeklétszám 134 fő.

A szolgáltatás ellátási területe: elsődlegesen Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerülete, továbbá Budapest Főváros és Pest megye közigazgatási területe.

A gyermekvédelmi ellátásokról szóló 26/2016. (XI.22.) önkormányzat rendelet alapján a kerületi gyermekek elhelyezése után fennmaradó bölcsődei férőhelyekre az Önkormányzat által működtetett intézményekben, illetve egyéb közintézményekben dolgozók gyermekei felvehetők *25%-os méltányossági keretben*. A méltányossági hatáskör gyakorlója a polgármester.

A szolgáltatás igénybevétele: az ellátást az 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.) 42. § alapján kell biztosítani. A bölcsődei ellátás a gyermek 20 hetes korától vehető igénybe a 3. életév betöltéséig, illetve legfeljebb a már megkezdett nevelési év végéig.

A szolgáltatás igénybevételének rendje:

A bölcsődékbe való beiratkozás a szeptemberben kezdődő nevelési évre május második hetében történik. A kijelölt időszakon túl, az üresen maradt férőhelyekre a nevelési év folyamán is lehetséges a felvétel.

A szolgáltatás iránti kérelmet az Egyesített Bölcsődék vezetőjéhez (intézményvezető) a gyermek szülői felügyeleti jogával rendelkező szülőnek vagy törvényes képviselőnek kell benyújtania. A kérelem elbírálásáról az intézményvezető dönt.

Az elbírálásnál előnyt élvez:

- az a család, aki családgondozásban részesül, és a gyermek fejlődése érdekében napközbeni ellátás szükséges,
- az a család, aki rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesül,
- egyedülálló szülő,
- az a szülő, aki orvosilag igazolt állapota miatt nem tudja ellátni gyermekét,
- az a család, melyben a nevelt kiskorúak száma három vagy ennél több,
- az a gyermek, aki esetében gyámhatósági határozat alapján gyámként kirendelt hozzátartozó látja el a gondozási-nevelési feladatokat

A felvételtől, valamint a felvételi kérelem elutasítása esetén az intézményvezető írásban értesíti a kérelmezőt. A felvételi kérelem – férőhely hiánya miatti - elutasítása esetén, az intézményvezető egyben arról is tájékoztatja a szülőt, hogy gyermeke várólistára kerül.

Férőhely-üresedés esetén a kérelmező értesítést kap a felvétel lehetőségéről, valamint az elhelyezés időpontjáról.

A bölcsődei ellátás igénybevételének első napján az intézményvezető a kérelmezővel, illetve a törvényes képviselővel írásban megállapodást köt a Gyvt. 32.§ (5) és (7) bekezdésében meghatározottak alapján

IV. 2. A gyermekjóléti szolgáltatás

IV.2.1. Gyermekek átmeneti otthona

A gyermekjóléti alapellátás keretében az önkormányzat a Gyvt. 50. § és 94. § (3) bekezdés b) pontjában foglaltaknak megfelelően a gyermekek átmeneti otthoni elhelyezését ellátási szerződés keretében biztosítja. Az ellátási szerződésben foglaltak alapján a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Gyermekek Átmeneti Otthona 1 fő Budapest V. kerületi lakóhellyel rendelkező 0-18 éves gyermek részére nyújt ellátást, aki családban él, de átmenetileg ellátás és felügyelet nélkül marad vagy elhelyezés hiányában ezek nélkül maradna, valamint akinck ellátása a család életvezetési nehézségei miatt veszélyeztetett. Emellett a Gyermekek Átmeneti Otthona a rendelkezésre álló üres férőhelyek terhére további V. kerületi lakóhelyű 0-18 éves korú gyermeket ellátását is biztosíthatja, a szerződésben meghatározott férőhelyszám feletti napi térítési díj ellenében.

2022-ben két gyermek vette igénybe az átmeneti gondozást.

Az átmeneti ellátást nyújtó gondoskodik a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését elősegítő, az életkorának, egészségi állapotának és egyéb szükségleteinek megfelelő étkeztetéséről, ruházattal való ellátásáról, mentálhigiénés és egészségügyi ellátásáról, gondozásáról, neveléséről, lakhatásáról. Az ellátás igénybevétele önkéntes, a szülő, törvényes képviselő kérésére történik, térítési díj megfizetése mellett.

A Gyermekek Átmeneti Otthona a rendelkezésre álló üres férőhelyek terhére további V. kerületi lakóhelyű, 0-18 éves korú gyermek/gyermekcuk ellátását is biztosíthatja.

A gyermekcuk ellátása kiterjedt, tanulmányi eredménycuknek javítására (az évismérítés elkerülésére és a középiskolai felvételének megfelelő megalapozására egyaránt), az életkoruknak megfelelő napirend kialakítására, deviáns viselkedésmintákra való hathatós változtatásra, családi kapcsolataik részbeni változtatására is.

A gondozást nyújtó intézmény szakemberei folyamatos kapcsolatban álltak a Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival. A kooperáció célja a család minél komplexebb módon történő eredményes megsegítése volt.

IV.2.2. Családok átmeneti otthona

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 94. § (3) bekezdésének c) pontja alapján, a települési önkormányzat, fővárosban a kerületi önkormányzat, amelynek területén harmincezernél több állandó lakos él, családok átmeneti otthonát köteles működtetni. Mivel kerületünk lakosságlétszáma harmincezer fő alatt van, ezért családok átmeneti otthonának működtetése nem kötelezően ellátandó feladatként jelentkezik. Az Önkormányzat továbbra is fontosnak tartja a kerületben élők szociális biztonságát, így a továbbiakban is önként vállalt feladatként biztosítja a családok elhelyezését.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata, a szociális krízishelyzetben lévő családok átmeneti elhelyezésének és gondozásának érdekében feladat-ellátási szerződést kötött az S.O.S. Krízis Alapítvánnyal, mely alapján elhelyezésben részesít 4 főt (1 családot), mely szükség esetén a szolgáltatást nyújtó szabad kapacitásának függvényében túlléphető.

Az S.O.S. Krízis Alapítvány 1997 óta a fővárosi gyermekvédelem meghatározó szereplője. Az országban elsők között hoztuk létre az 1997. évi XXXI. törvényben meghatározott családok átmeneti otthona szolgáltatást, melyet azóta is folyamatosan működtetünk. Az átmeneti otthonban minden család családgondozót és szakgondozót kap, akik a beköltözést követően 24 órán belül felveszik a kapcsolatot az új családdal. A következőkben közösen feltérképezik a család erőforrásait és deficitjeit, az alapján gondozási tervet készítenek, mely tartalmazza azokat a lépéseket, melyek a család helyzetének megváltoztatásához szükségesek, illetve az intézmény által ehhez rendelt támogatások körét. Az átmeneti otthonokban munkatársaink lényegében „együtt élnek” az ott lakó családokkal, 24 órás szolgálatot adva, így valóban lehetőség van a mély segítő kapcsolat kialakítására.

A családok átmeneti otthona ellátás területén szinte már közhelynek számít, hogy a lakhatási probléma, az otthon elvesztése mögött összefüggő és komplex problémák húzódnak meg, melyek sok esetben nem az egyéni életében gyökereznek: az örökölt szegénység, transzgenerációs hatások, a társadalmi-szociálpolitikai környezet és az egyéni diszpozíciók együttes hatásai érvényesülnek, összeadódnak. Az átmeneti gondozás eszközei nem minden esetben elégségesek ahhoz, hogy a komplex problémákra a gondozás egy-másfél éve alatt megoldás szülessen. A fókusz a gyermekek viszonylagos jóllétének és a családban történő biztonságos nevelkedésén megteremtésén lehet.

A Családok Átmeneti Otthonában igénybe vehető szolgáltatások: családgondozás, szociális-, gyámhivatali ügyintézés, gyermeknevelési-, életvezetési tanácsadás, gyermekfelügyelet,

mentálhigiénés gondozás, fejlesztő pedagógiai segítség, jogi tanácsadás, krízis ellátás, szükség szerint teljes körű ellátás biztosítása. A gondozási folyamat célja az önálló életvitel megalapozása, melyhez eszköz a kiléptető lakás lehetősége, az előtakarékoság és a Félutas Ház szolgáltatás is.

Belváros-Lipótváros Budapest Főváros V. kerület Önkormányzata, a szociális krízishelyzetben lévő családok átmeneti elhelyezésének és gondozásának érdekében feladat-ellátási szerződést kötött az S.O.S. Krízis Alapítvánnyal, mely alapján elhelyezésben részesít 4 főt (1 családot), mely szükség esetén a szolgáltatást nyújtó szabad kapacitásának függvényében túlléphető.

2022-ben egy család (4 fő- 2 felnőtt, 2 kiskorú) ellátására került sor, 2022 február hónapig, akik ellátása még 2021-ban kezdődött meg az intézményben.

V. Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ

Az egyes szociális és gyermekvédelmi tárgyú törvények módosításáról szóló 2015. évi CXXXIII. törvény a járásközpont települési önkormányzatok számára kötelező jelleggel előírta a család- és gyermekjóléti központok kialakítását. Belváros-Lipótváros Önkormányzat Képviselő-testülete 239/2015. (XI.12.) számú B-L.Ö. határozatával elfogadta az Egyesített Szociális Intézmény alapító okiratának módosítását család- és gyermekjóléti központ létrehozásáról.

A Család-és Gyermekjóléti Központ feladatait részletesebben az 1997. évi XXXI. törvény (továbbiakban Gyvt.), az 1993. évi III. törvény a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 64§ (4) bekezdése, valamint a 15/1998. (IV. 30.) NM rendelet személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti, gyermekvédelmi intézmények, valamint személyek szakmai feladatairól és működésük feltételeiről 6-33. §-a taglalja részleteiben. A Gyvt. hatálya kiterjed a Magyarország területén tartózkodó magyar állampolgárságú, valamint - ha nemzetközi szerződés másként nem rendelkezik - a letelepedett, bevándorolt, illetve befogadott jogállású, továbbá a magyar hatóságok által menekültként, oltalmazottként, illetve hontalanként elismert gyermekekre, fiatal felnőttre és szüleire.

A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, igényeiknek és szükségleteiknek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat biztosítunk. A központ feladatellátás során a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó esettanulmányi feladatokat és a jogszabályban meghatározott speciális feladatokat látja el.

Budapest Főváros területén abból adódóan, hogy a Központok létrehozásának elképzelése a járási székhely településeinek ellátásához kapcsolódott, egyfajta hibrid, az eredeti elképzelésekhez nem annyira illeszkedő, ellenben a kerületi sajátosságokhoz jobban alkalmazkodó rendszer jött létre, melyben a szolgáltatási funkciók és az azokhoz való hozzáférés nem választódik el élesen. Ez alól nem kivétel a Bclváros sem, hiszen kerületi összehasonlításban is, az egyik legkompaktabb módon került megszervezésre az ellátás és így a helyi igényekre érzékenyen reagálva, szinergiában, fluidan kezelhető módon tud megvalósulni.

Személyi és tárgyi feltételek

A Család- és Gyermekjóléti Központ a Havas u. 2. szám alatti épületben nyújt szolgáltatásokat, mely mind infrastrukturális, mind tárgyi feltételeiben megfelel a jogszabályi előírásoknak. 2022 folyamán az épületben 2 kollégával működött az esetmenedzseri csoport, akiknek feladata a hatósági érintettségű gyermekvédelmi ügyekben a Gyámhatóság döntéshozatalának előkészítése, segítése, illetve a jogerős hatósági ügyekben a családok és az őket segítő szakembercsoport koordinálása. Ehhez az egységhez tartoznak még az adminisztratív feladatokat támogató asszisztens és a speciális szolgáltatásokat nyújtó tanácsadók, úgy mint, jogi-, pszichológiai tanácsadó, mediátor, családterapeuta, illetve a kizárólag ifjúsági prevenciós feladatokat ellátó utcai szociális munkás is. A speciális szolgáltatások körébe tartozó óvodai- és iskolai szociális segítők 6 fős munkacsoportja a Falk Miksa utcai telephelyünkön került elhelyezésre. A Központ részeként a Havas utcai épületben található a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat is, ahol a tárgyév folyamán 4 családsegítő és egy asszisztens biztosította a szakmai feladatok ellátását. Ennek eredményeképpen egy könnyű átjárhatóságot és hozzáférést biztosító, komplex szolgáltatási csomaggal állunk a lakosság rendelkezésére. Szolgáltatásainkat a kerület lakosai térítési díj mentesen vehetik igénybe.

2022. év második felében a Központ vezetésében változás történt, szeptember 1-től működik a jelenlegi vezetői csoport. Az utolsó negyedév erőfeszítéseinek hozadéka, hogy év végére sikerült stabilizálni a személyi állományt, és 2023. év elejére megfelelő szintre feltölteni az üres státuszokat. Jelenleg erőfeszítéseink arra irányulnak, hogy ezt az állapotot a lehető legtovább fenntartsuk, és ezzel az igénybevevők bizalmát erősítsük, illetve a szolgáltatási minőséget számottevően javítsuk.

V.1. A család-és gyermekjóléti szolgálat feladatait ellátó szakmai egység

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény (Gyvt.) alapján a Szolgálat a Belvárosi Család- és Gyermeekjóléti Központ önálló szakmai egységként végzi tevékenységét. Ennek keretében ellátja a Gyvt. 39. §, illetve 40. § (2) bekezdés szerinti gyermekjóléti szolgáltatási feladatokat, valamint a családsegítés Szt. 64. § (4) bekezdése szerinti feladatait is, tehát munkája komplex, melynek fókuszában a család és egyén egyaránt áll.

V.1.1. Családsegítés

A családsegítés olyan mindenki számára hozzáférhető szociális alapszolgáltatás mely életkorhoz, jövedelemhez, szakértői véleményhez nem kötött, önkéntesen és térítésmentesen igénybe vehető területünk lakosai számára. A családsegítés a szociális vagy mentálhigiénés problémák, illetve egyéb krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára az ilyen helyzethez vezető okok megelőzése, a krízishelyzet megszüntetése, valamint az életvezetési képesség megőrzése céljából nyújtott szolgáltatás. A családok segítése érdekében veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő jelzőrendszer működik. A jegyző, a kormányhivatal, továbbá a szociális, egészségügyi szolgáltató, intézmény, valamint a pártfogói felügyelői és a jogi segítségnyújtói szolgálat jelzi, az egyesületek, az alapítványok, a vallási közösségek és a magánszemélyek jelezhetik a családsegítést nyújtó szolgáltatónak, intézménynek, ha segítségre szoruló családról, személyről szereznek tudomást. A beérkezett jelzések alapján a családsegítést nyújtó szolgáltató, intézmény feltérképezi az ellátási területen élő érintett családok, személyek körét, és személyesen felkeresve tájékoztatja őket a családsegítés céljáról, tartalmáról.

A családsegítés keretében biztosítani kell:

- szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
- az anyagi nehézségekkel küzdők számára a pénzübeli, természetbeni ellátásokhoz, továbbá a szociális szolgáltatásokhoz való hozzájutás megszervezését,
- a szociális segítőmunkát, így a családban jelentkező működési zavarok, illetve konfliktusok megoldásának elősegítését,
- a közösségfejlesztő programok szervezését, valamint egyéni és csoportos készségfejlesztést,
- a tartós munkanélküliek, a fiatal munkanélküliek, az adósság terhekkel és lakhatási problémákkal küzdők, a fogyatékossgal élők, a krónikus betegek, a

- szenvedélybetegek, a pszichiátriai betegek, a kábítószer-problémával küzdők, illetve egyéb szociálisan rászorult személyek és családtagjaik részére tanácsadás nyújtását,
- a kríziskezelést, valamint a nehéz élethelyzetben élő családokat segítő szolgáltatásokat

V.1.2. Gyermekjóléti alapellátás

A gyermekjóléti szolgáltatás a gyermek érdekeit védő speciális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával kell, hogy segítse a gyermek testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, jólétét, a családban történő nevelésének elősegítését, a veszélyeztetettség megelőzését és a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, a gyermek családjából történő kiemelésének a megelőzését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

Az alapellátás hozzájárul a gyermek hátrányos és halmozottan hátrányos helyzetének feltárásához, és a gyermek szocializációs hátrányának csökkentésével annak leküzdéséhez.

A 2016. január 1-én életbe lépett 55/2015. (XI. 30.) EMMI rendelet értelmében a család- és gyermekjóléti szolgálat beavatkozási lehetőségei az alapellátás keretében kezelhető problémák körére korlátozódik, a hatósági intézkedések szakmai feladatai a család- és gyermekjóléti központokra hárulnak.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek testi, lelki egészségének, családban történő nevelésének elősegítése érdekében

- a gyermeki jogokról és a gyermek fejlődését biztosító támogatásokról való tájékoztatás, a támogatásokhoz való hozzájutás segítése,
- a családtervezési, a pszichológiai, a nevelési, az egészségügyi, a mentálhigiénés és a káros szenvedélyek megelőzését célzó tanácsadás vagy az ezekhez való hozzájutás megszervezése,
- a válsághelyzetben lévő várandós anya támogatása, segítése, tanácsokkal való ellátása, valamint szociális szolgáltatásokhoz és gyermekjóléti alapellátásokhoz, különösen a családok átmeneti otthonában igénybe vehető ellátáshoz történő hozzájutásának szervezése,
- a szabadidős programok szervezése,
- a hivatalos ügyek intézésének segítése,
-

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a gyermek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében

- a veszélyeztetettséget észlelő és jelző rendszer működtetése, a nem állami szervek, valamint magánszemélyek részvételének elősegítése a megelőző rendszerben,
- a veszélyeztetettséget előidéző okok feltárása és ezek megoldására javaslat készítése,
- a jelzőrendszerhez tartozó személyekkel és intézményekkel való együttműködés megszervezése, tevékenységük összehangolása.

A gyermekjóléti szolgáltatás feladata a kialakult veszélyeztetettség megszüntetése érdekében

- a gyermekkel és családjával végzett szociális munkával elősegíteni a gyermek problémáinak rendezését, a családban jelentkező működési zavarok ellensúlyozását,
- a családi konfliktusok megoldásának elősegítése, különösen a válás, a gyermekelhelyezés és a kapcsolattartás esetében, kezdeményezni
 - egyéb gyermekjóléti alapellátások önkéntes igénybevételét
 - szociális alapszolgáltatások igénybevételét,
 - egészségügyi ellátások igénybevételét,
 - pedagógiai szakszolgálatok igénybevételét.

A szociális segítő folyamat

A szolgáltatásba bevont – jelzést követően megkeresett vagy segítséget kérő - ügyfelek a szolgáltatás igénybevételének feltételeiről teljes körű tájékoztatásban részesülnek, majd sor kerül az első interjúra és a probléma definiálására. Ezt követően családsegítő munkatársaink felajánlják az igénybe vehető szolgáltatásokat, majd a közösen megfogalmazott cselekvési terv alapján megkezdik az együttműködést.

A család- és gyermekjóléti szolgálat szolgáltatásai

- szociális segítő tevékenység
- információnyújtás
- ügyintézés
- közvetítés más szolgáltatások felé
- életvezetési-, nevelési tanácsadás
- álláskeresési-, képzési tanácsadás, álláskereső klub
- családi gazdálkodási-, hátralék- és adósságkezelési tanácsadás
- pszichológiai tanácsadás
- közösség szervezés (csoportok, klubok, szabadidős tevékenységek, tábor)

- egyéni iskolai felzárkóztatás, beilleszkedés segítése
- adománygyűjtés, adományközvetítés

Közösségszervezés

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak a Fővárosi Állat- és Növénykert jóvoltából lehetősége nyílt arra, hogy július-augusztus folyamán egy hetes nyári napközis táborral segítse 14, a gyermekvédelem látókörében lévő kerületi gyermek felügyeletét és tartalmas nyári programjának megoldását.

Adományközvetítés

A Magyar Vöröskereszt Budapest Fővárosi Szervezete, V. kerületi Szervezete minden hónapban átlagosan 40 csomagot biztosít egyedülálló és családos rászorulóknak, emellett lehetőségük van bútor, ruházat és tisztálkodási szerek, illetve egyéb higiéniai termékek igénylésére is közvetítésükkel. A helyi szervezőkkel a Szolgálat kiegészítette, jó kapcsolatot ápol, segítőkészségükre minden esetben számíthatnak. 2022-ben az adventi időszakban 40, kerületi családnak biztosítottak jelentős mennyiségű tartós élelmiszert, tisztítószerrel és általános higiénés termékeket tartalmazó csomagot.

Minden évben örömmel fogadják az ügyfelek a helyi önkormányzat Mikulásra, karácsonyra és a húsvéti ünnepekre biztosított színvonalas ajándécsomagjait.

2022-es évben tovább folytatódott az együttműködés a kerületben működő Budapesti Unitárius Egyházközösséggel, akik 15 csomag minőségi, tartós élelmiszerral támogatták az ügyfeleket a karácsonyi időszakban.

2022-ben együttműködés jött létre az Intézmény és a Tündérpakk Alapítvány között, akik cseti kérések alapján ruhaneművel, lakástextillal támogatták az ellátott családokat.

Családi gazdálkodási-, hátralék- és adósságkezelési tanácsadás

Belváros-Lipótváros Budapest V. kerület Önkormányzata Képviselő-testületének 3/2015.(II.3.) önkormányzati rendelete a szociális juttatások rendszeréről értelmében Szolgálatunk a kerületben élő lakhatási hátralékot felhalmozott szociálisan rászoruló emberek számára hátralékkezelési szolgáltatást biztosít. A 2022. évben 2 esetben zárult le sikeresen a folyamat, további 17 személy kereszte meg szolgálatunkat a szolgáltatás igénybevétele céljából, vagy nem mutattak együttműködési szándékot, így a kérelem benyújtására nem kerülhetett sor, vagy nem feleltek meg a feltételeknek.

Abban az esetben, amennyiben az ügyfél a hátralékkezelési szolgáltatásba nem bevonható, családsegítőink egyéni családi gazdálkodási tanácsadás és szociális ügyintézés keretében segítik életvezetésüket együttműködve az ügyben érintett szereplőkkel (pl. közüzemi szolgáltatókkal, munkáltatókkal, a helyi önkormányzattal, a városüzemeltetéssel, pénzintézetekkel, Államkincstári folyósító és kifizetőhelyekkel, valamint civil szervezetekkel).

A család- és gyermekjóléti szolgálat egyéb tevékenységei

- környezettanulmányok készítése (helyi önkormányzat, gyámhatóság, Területi Gyermekvédelmi Szakszolgálat, bíróság, kórházak, család- és gyermekjóléti szolgálatok, központok stb. részére)
- észlelő- és jelzőrendszer működtetése
- jelzések fogadása és azok vizsgálata
- hatósági intézkedések szükségességének jelzése, kezdeményezése
- együttműködés a jelzőrendszer intézményeivel, tagjaival
- családlátogatás
- hivatalos ügyintézés, levelezés
- nevelési-gondozási terv alapján a Központ által szociális segítő tevékenységbe bevont ügyfelek segítése a hatósági intézkedés megszüntetése és/vagy visszagondozás céljából
- információnyújtás a társszervek felé
- dokumentáció vezetése
- szünidei gyermekétkeztetés lebonyolítása
- prevenció
- egyéni fejlesztés, korrepetálás

Szünidei gyermekétkeztetés

Belváros-Lipótváros Önkormányzat Képviselő-testülete a 79/2022 (V.19.) számú határozat alapján az 2022. évi nyári szünidei gyermekétkeztetés keretében történő rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülő maximálisan 10 fő gyermek étkeztetését önként vállalt feladatként támogatja. Az ellátás megszervezésének operatív feladataiba a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat is bevonásra került.

Igénybevétellel és ügyfélforgalommal összefüggő adatok

*Forgalmi adatok
2022.*

Igénybevevők együttműködési megállapodás (fő)	Egyszeri tanácsadást, szolgáltatást igénybe vevők (fő)	Ebből gondozási nevelési terv megvalósításába központ által bevonva (fő)*
252	177	150
64 család	77 család	

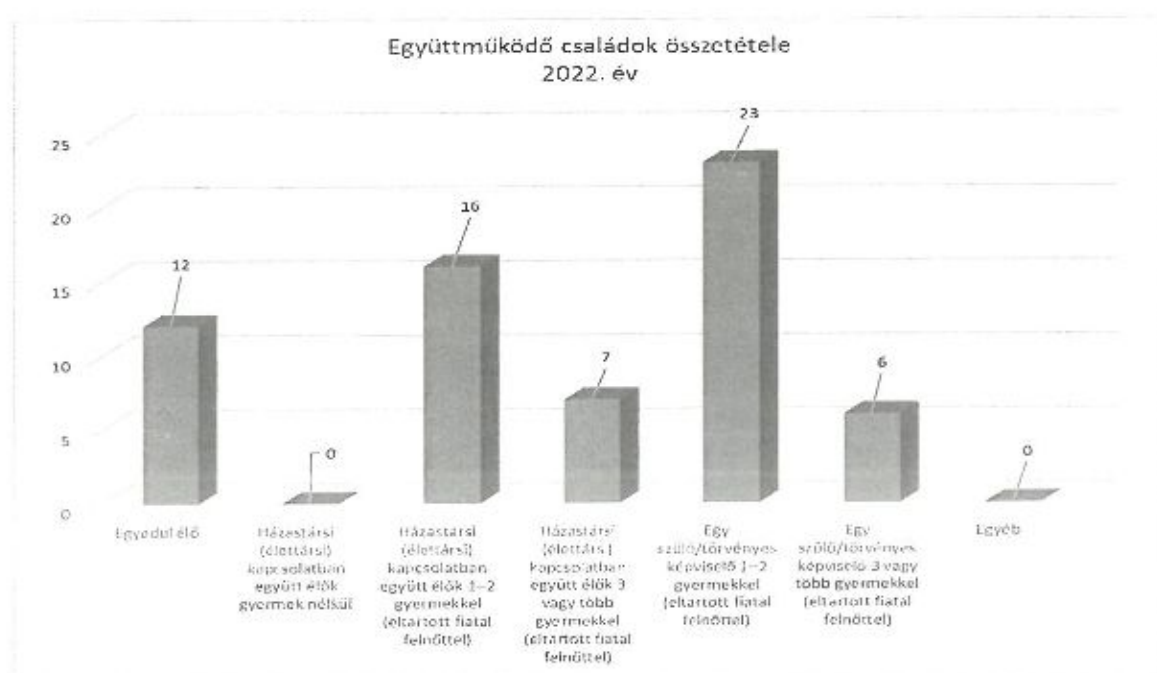
* Hatósági intézkedés (védelembe vétel, családba fogadás, ideiglenes hatályú elhelyezés, nevelésbe vétel) alatt álló kiskorúak és családjaiknak a Család- és Gyermekjóléti Központ illetve a Gyámhatóság előírásainak megfelelő gondozása, tekintettel arra, hogy az esettanácsok szociális segítő tevékenységet nem folytathatnak.

A szolgálatnál megjelent igénybevevő személyek száma nem és korcsoport szerint

2022. év

Sor- szám	Igénybeveti eljárás	Nem, életkor	0-2	3-5	6-13	14-17	18-24	25-34	35-49	50-61	62 éves és idősebb	Összesen: (a-i)	Családok száma		
			éves												
			a	b	c	d	e	f	g	h				i	j
1	Együttműködés, megállapodás alapján	Férfi	6	15	31	13	5	8	22	7	2	109			
2		Nő	4	14	27	8	5	16	44	18	7	143			
3		Összesen (01+02 sor)	10	29	58	21	10	24	66	25	9	252	64		
4		Ebből (03-ból): központ által továbbtárolt/közpon- ttól érkező	2	8	17	6	3	7	5	5	0	53	13		
5	Nem együttműködés, megállapodás alapján	Férfi	5	3	16	7	1	13	10	6	7	68			
6		Nő	3	8	9	11	5	11	25	13	24	109			
7		Összesen (05+06 sor)	8	11	25	18	6	24	35	19	31	177	77		
8		ebből gyermekvédelmi gondoskodás keretében tartózkodó hatósági intézkedésbe bevonul személyek	1	3	5	4	2	8	13	5	3	44	13		
		ebből (07-ből): központ által továbbtárolt/közpon- ttól érkező	0	1	3	2	1	3	2	0	0	12	3		
9		ebből (07-ből): egyszeri alkalommal	3	5	15	5	2	6	23	5	14	78			
10		Összesen (03+07 sor)	18	40	83	39	16	48	101	44	40	429	141		

Szolgálatunk alapellátás keretében 252 fővel kötött együttműködési megállapodást 2022-ben. Férfi ellátottunk 109 fő volt, nő pedig 143. Az összesen 118 kiskorú ellátottunk esetében a nemek aránya a fiú gyermekek javára dől el, nagykorú ügyfeleinknél azonban ez az arány megfordul, jelentősen több női igénybevevőt láttunk el. Az arány a 62 éves és idősebb korosztály körében a legeltérőbb, háromszorosa a női igénybevevők száma a férfiakénak. De dupla annyi női ügyfelet számlálhattunk a 35-49 éves és az 50-61 éves korosztály körében. Az alapellátásban 2022-ben 118 fő kiskorút és 134 fő nagykorú klienst gondoztunk.

Az alapellátásban részesülő 64 családból jelentős számban segítettünk egyszülős családokat, 23 olyan együttműködésünk volt, amelyben egy szülő gondozott 1-2 kiskorút, és 6 olyan, amelyben egy törvényes képviselő három vagy több gyermek gondját viselte.

*Alapellátott családok száma elsődleges és halmozott problémátípusok szerint
2022.*

Problémátípus	Családok száma*	Családok száma**
Életviteli problémák	8	16
Családi-kapcsolati konfliktus	12	38
Elhanyagolás (fizikai, lelki)	3	5
Bántalmazás (fizikai, lelki, szexuális)	7	11
Gyermekeknevelési probléma	6	12
Beilleszkedési nehézség	0	7

Magatartás- és teljesítményzavar	2	9
Fogyatékoság, mentális retardáció	0	6
Mentális betegség	6	12
Szenvedélybetegség (alkohol-, kábítószer-, játékfüggőség)	1	3
Egészségi probléma, egészségkárosodás következménye	5	9
Anyagi, lakhatási problémák	11	21
Foglalkoztatással kapcsolatos probléma	0	10
Ügyintézésel kapcsolatos	2	4
Információkérésel kapcsolatos	1	15
Egyéb	0	0
Összesen	64	178

**a kapcsolatfelvételnél a családoknál elsődlegesen megjelenő problémákat tartalmazza*

*** a családoknál az együttműködési folyamat során felderített problémákat tartalmazza, a kiinduló problémákkal együtt*

Veszélyeztetett kiskorúak

A Gyvt. 6. § (5) bekezdése nevesíti a gyermeknek az Alaptörvényből levezethető, minden embert megillető jogát, miszerint joga van emberi méltósága tiszteletben tartásához, a bántalmazással, az elhanyagolással és az információs ártalommal szembeni védelemhez. A gyermek nem vehető alá kínzásnak, testi fenyegetésnek és más kegyetlen, embertelen vagy megalázó büntetésnek, illetve bánásmódnak. Míg a (6) bekezdés kitér arra, hogy a gyermeknek joga van ahhoz, hogy a médiában fejlettségének megfelelő, ismeretei bővítését segítő, a magyar nyelv és kultúra értékeit őrző műsorokhoz hozzáférjen továbbá, hogy védelmet élvezzen az olyan káros hatásokkal szemben, mint a gyűlöletkeltés, az erőszak és a pornográfia.

A Gyvt. 6. § (1) bekezdése szerint a gyermeket megilleti a saját családi környezetében való nevelkedés, azonban a Gyvt. 7. § (1) bekezdése szerint, ha az a gyermek érdeke, a törvényben meghatározott esetekben és módon elválasztható családjától, szüleitől. Amennyiben a saját családi környezet/léghő nem megfelelő, a testi, értelmi, érzelmi és erkölcsi fejlődését, egészséges felnevelkedését és jólétét nem szolgálja a gyermeknek, a jogszabályban meghatározott intézmények, szervek vagy személyek jogosultak és kötelesek közbelépni, és a gyermeket védelembe helyezni.

Ezen jogok érvényesítése a gyermekvédelmi rendszer és ezen belül a család- és gyermekjóléti szolgálat feladata.

Veszélyeztetett kiskorúak (0–17 évesek) adatai 2022. év

Sorszám	Okok		Az érintett gyermekek száma a veszélyeztetettség fő oka szerint
1	Nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak száma		118
2	Környezeti főcsoport összesen (a gyermek környezetéből kell kiindulni)		81
3	Ebből (02-ből):	nevelési probléma	19
4		szülők, család életvitele (szenvedélybetegségek, antiszociális viselkedés)	12
5		családi konfliktus	21
6		szülő(k) betegsége	0
7		gyermek családon belüli bántalmazása	8
8		fizikai	5
9		lelki	1
10		szexuális	0
11		gyermek elhanyagolása	5
12		fizikai	1
13		lelki	1
14		egyéb személyek, rokonok általi veszélyeztetés	2
15		iskolai kirekesztés, erőszak	4
		kortárs csoport negatív hatása	
		elégtelen lakáskörülmények	

16		kilakoltatás veszélye	okból veszélyez- tetettek	2	
17		munkanélküliség		2	
18	Magatartási főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)			13	
19	Ebből (18- ból):	gyermekintézménybe való beilleszkedési nehézség		4	
20		drogfogyasztás		0	
21		alkoholfogyasztás		0	
22		játék szenvedély		0	
23		csavargás		2	
24		tankötelezettség elmulasztása (50 tanóra és egyéb)		5	
25		egyéb		5	
26	Egészségi főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)			13	
27	Ebből (26- ból):	tartós betegség		10	
28		fogyatékoság		0	
29		magatartás- vagy tanulási zavar		3	
30	Anyagi főcsoport összesen (az érintett gyermekekre vonatkozóan)			11	
31	Családok száma, amelyekben a veszélyeztetett kiskorúak élnek			41	
32	A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül (01 sor) a központ felé továbbított esetek száma			49	
33	Ebből (32- ból):	hatósági intézkedés kezdeményezése miatt		18	
34		központ által nyújtott speciális szolgáltatások miatt		31	

35	A nyilvántartott veszélyeztetett kiskorúak közül (01 sor) súlyos veszélyeztetettség miatt közvetlenül hatósági intézkedésre javasolt esetek (a központ értesítése mellett) száma	1
36	Veszélyeztetettként nyilvántartott kiskorúak száma tárgyév december 31-én	37

A veszélyeztetettség megszüntetésével kapcsolatos feladatok, folyamatok

A Szolgálatkal kapcsolatban lévő szülők folyamatos támogatást kapnak a gyermek(ek) gondozásának, ellátásának és nevelésének megszervezésében. Különböző szolgáltatások biztosításával (pszichológiai, mentálhigiénés-, nevelési tanácsadás, pár/családkonzultáció, mediáció, jogi segítségnyújtás) a családban jelentkező működési zavarok megszüntetéséhez, a családi konfliktusok megoldásához járul hozzá a gyermekvédelem. Egyes esetekben, a körülmények alapos feltárása és a gyermekkel kapcsolatban lévő hozzátartozók, szakemberek bevonása után mérlegelésre kerül, hogy a kialakult veszélyeztetettség megszüntethető-e önként igénybe vehető alapellátással, vagy a gyermekvédelmi gondoskodás körébe tartozó, illetve egyéb hatósági intézkedés kezdeményezésére van-e szükség.

Azokban az esetekben, ha a család nem működik együtt és a gyermek veszélyeztetettsége nem szüntethető meg az alapellátás keretén belül, akkor esetkonferencia kerül összehívásra, melyen részt vesznek a szülők, a Család- és Gyermekjóléti Központ esetmenedzsere és a gyermekekkel foglalkozó szakemberek, valamint a folyamatba bevonható támogató személyek. Ha a probléma részletes megvitatását és a megoldások keresését követően is fennáll a hatósági intézkedés kezdeményezésének szándéka, úgy javaslatként a Szolgálat megküldi iratanyagát GYVR rendszeren belül a Család- és Gyermekjóléti Központ felé, aki együttműködik a gyámhatósággal.

Amennyiben a gyermek életét, testi-, lelki épségét közvetlen súlyosan veszélyeztető helyzet áll elő, úgy Szolgálatunk közvetlenül is tehet ideiglenes elhelyezésre vonatkozó javaslatot a Kormányhivatal Gyámügyi Osztálya felé. Ebben az esetben – a közvetlen veszély megszüntetése érdekében – a gyermeket 30 nap időtartamban kiemelik a családból. Ez alatt megtörténnek a szükséges szakértői vizsgálatok, melyek eredményeképpen a gyermek vagy visszakerül a vérszerinti családba, vagy nevelésbe vétel keretében a gyermekvédelmi szakellátás gondoskodásába kerül.

A veszélyeztetettség megszüntetése minden esetben a szakmai etikai szabályok és a hatályos protokollok betartása mellett, a szociális munka eszközeivel, módszereivel történik.

Szolgálatunk látóterébe 2022-ben 13 olyan eset került, amelyben lelki, fizikai vagy szexuális bántalmazás érintettje volt kiskorú gyermek, ebből 9 esetben tettünk lépéseket hatósági intézkedés kezdeményezésére.

Lelki illetve fizikai elhanyagolással kapcsolatban 28 esetben dolgoztunk, amelyekből 7 esetben kezdeményeztünk hatósági intézkedést.

Átmeneti gondozás

Abban az esetben, ha egy család átmeneti jelleggel olyan életvezetési nehézséggel küzd, amely miatt a gyermek családban történő nevelkedése időiglenesen nem megoldható, a törvényes képviselőnek lehetősége van a kiskorú átmeneti gondozását kérni. A gyermekek átmeneti gondozása feladatot Belváros-Lipótváros Város Önkormányzata a Józsefvárosi Szociális Szolgáltató és Gyermekjóléti Központ Gyermek Átmeneti Otthonával, 1 fő férőhely biztosítására kötött ellátási szerződéssel teljesíti. A 2022. évben 2 kiskorú gyermek esetében igényelték a szülők átmeneti gondozást. A lakhatásukat veszített családok részére (ideértve a gyermekeiket egyedül nevelő egyszülős családokat, válsághelyzetben lévő bántalmazott szülőket és gyermekeiket) átmeneti elhelyezés és gondozás lehetőségét nyújtja a családok átmeneti otthona. Az elsődleges cél a gyermekek családban történő nevelésének elősegítése, a családból történő kiemelés megelőzése azon családok esetében, akiknél az átmeneti elhelyezés és gondozás hiányában a gyermekeket el kellene választani családjuktól. Belváros-Lipótváros Város Önkormányzata az S.O.S Krízis Alapítvány Családok Átmeneti Otthonával kötött ellátási szerződés alapján biztosítja az ellátást az V. kerületi családok számára. Tárgyévben egy 4 fős család elhelyezését biztosította ez az ellátási forma, akik már az előző évben is a családok átmeneti otthonának lakói voltak. A család gondozása 2022. február hónap során lezárult az intézményben, ahonnan önkormányzati bérlemben költöztek.

Válsághelyzetben lévő várandós anyák támogatása

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladatai közé tartozik a válsághelyzetbe került várandós anyák gondozása, amelyet a Védőnői Szolgálattal szorosan együttműködve végzünk. Jogszabályi kötelezettségünknek eleget téve minden esetben tájékoztatjuk az anyát, az őt, illetve a magzatot megillető jogokról, támogatásokról és ellátásokról, lakhatási lehetőségekről.

2022. év tapasztalatai

Feladatellátás

A COVID-19 világjárvány mérséklődése után, valamint az átoltottság elérésével a Család- és Gyermekjóléti Szolgálatnak a 2022. évben újra volt lehetősége a személyes kapcsolat felvételére mind az ügyfelekkel, mind a jelzőrendszer tagjaival. Ez a lehetőség könnyebbséget jelent a munkatársainknak és az ellátott családok számára is, hiszen feladatellátásunk sikeréhez hozzájárul a személyes kapcsolataink fejlesztése, bizalmi munkakapcsolatok kiépítése. Azonban a korábban szükséges online kapcsolattartást is megtartottuk lehetőségként, hogy időbeli és térbeli akadályokat elhárítsunk.

A pandémia mérséklődése nem hozta magával az akkor kialakult nehézségek megoldását. Az aktív korú lakosság körében továbbra is gondot jelent a munkanélküliség, a lakhatási problémák, az anyagi nehézségek. A családok közül az egyszülős családok, a bérleményben élők és a bejelentett lakcímmel nem rendelkezők kerültek a leginkább szociálisan kilátástalannak tűnő, marginalizálódott élethelyzetbe.

A gyermekvédelmi alapellátást igénybe vevők egy része önként keresi fel szolgálatunkat, elsősorban a gyermekük lelki -és magatartási problémáival, iskolai beilleszkedési nehézségeivel, családi konfliktussal, válás és/vagy gyermekelhelyezéssel, kapcsolattartással összefüggő probléma megoldásában kérnek segítséget.

A 2022-es év változást hozott, mivel nőtt az önkéntesen segítségkérők száma. Szolgálatunk fontos célkitűzése, hogy a kerület lakosai egyre nagyobb számban bizalommal, önkéntesen keressnek fel bennünket, tudva, hogy munkatársainktól professzionális segítséget kaphatnak. Az ügyfélkör másik részével a jelzőrendszerből érkező jelzések alapján veszik fel a kapcsolatot a családsegítők. A problémák észlelését a 2021-es évhez képest 2022-ben fejlődés jellemezte, hiszen újra kinyílt a személyes kapcsolattartás lehetősége, szakmai megbeszélések, konferenciák formájában.

A pandémia hosszútávú hatásaként az egzisztenciális nehézségek sok feszültséget okoztak a családokon belül. Ezzel összefüggésben lelki, mentális zavarok nagyobb arányban jelentkeztek felnőttél, gyermeknél. Megnőtt a szorongásaik miatt önsértő magatartást mutató kamaszok száma. Ezen problémák megoldásában a Család- és Gyermekjóléti Központ helyben, térítésmentesen igénybe vehető speciális szolgáltatásai nagy segítséget nyújtottak.

A 2022. évben a tizenévesek után az egyre kisebb gyermekek körében is jelenséggé vált a bántalmazó, félelmet keltő, fenyegető viselkedés online környezetben. Ezeknek a

jelenségeknek a megfigyelése, megelőzése és hatékony kezelése terén Család- és Gyermekjóléti Központunk óvodai- és iskolai segítőire támaszkodhattak kollégáink. Az óvodai, iskola szociális segítők jelenleg is jelen vannak a köznevelési intézményekben asszertivitást, kooperációt támogató tréningjeikkel.

2022-ben kerületünkben is megjelentek az Ukrajnában zajló háború elől menekülő, ukrán, magyar, akár orosz anyanyelvű családok. Ezen családok jelentős többségében szolgálatunk információval, szolgáltatáshoz irányítással, ügyintézással segítette elő az integrációt, van azonban példa a tartós együttműködésre és a gyermekvédelmi hatósági intézkedésre is.

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ között folyamatos és szoros együttműködés zajlik úgy a szakmai és jelzőrendszeri munkában, mint a szolgáltatások biztosítása és a tudásmegosztás tekintetében.

Felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatai, panaszvizsgálás eredménye

A Család- és Gyermekjóléti Szolgálat szakmai működésével kapcsolatban a 2022. évben szakmai ellenőrzésre nem került sor. Egy esetben került sor panaszvizsgálásra, mely részben helyt adott a panasznak. A vizsgálat eredménye nyomán szolgálatunk korrigálta a hibát és megküldte tájékoztatását az illetékes Kormányhivatal részére.

V.2. A család-és gyermekjóléti központ feladatait ellátó szakmai egység

Család- és Gyermekjóléti Központ

A gyermekjóléti szolgáltatás olyan, a gyermek érdekeit védő speciális személyes szociális szolgáltatás, amely a szociális munka módszereinek és eszközeinek felhasználásával szolgálja a gyermek testi és lelki egészségének, családban történő nevelkedésének elősegítését, a gyermek veszélyeztetettségének megelőzését, a kialakult veszélyeztetettség megszüntetését, illetve a családjából kiemelt gyermek visszahelyezését.

A gyermekek családban való nevelkedésének elősegítése, a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzése érdekében, igényeiknek és szükségleteiknek megfelelő önálló egyéni és csoportos speciális szolgáltatásokat biztosítunk. A központ feladatellátás során a hatósági intézkedésekhez kapcsolódó esetmenedzselési feladatokat és a jogszabályban meghatározott speciális feladatokat látja el.

A család- és gyermekjóléti központok a jogalkotói szándék szerint négy kiemelten fontos funkciót látnak el:

1. hatósági előkészítő, és hatósági döntést követő gyermekvédelmi munka
2. speciális szolgáltatások biztosítása
3. prevenciós munka
4. tudásközpont

Központ szolgáltatásai, feladatai részletesen

V.2.1. Esetmenedzseri munka

A Központban folyó munka gerincét képezi az esetmenedzseri munka, mely elsősorban a hatósági eljárásban érintett családokkal folytatott egyéni esetkezelést értjük. A központ gyermekvédelmi gondoskodás keretébe tartozó hatósági intézkedésekhez kapcsolódó, a gyermekek védelmére irányuló tevékenységet lát el.

- kezdeményezi a gyermek védelembe vételét vagy súlyosabb fokú veszélyeztetettség esetén a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését, nevelésbe vételét,
- javaslatot készít a veszélyeztetettség mértékének megfelelően a gyermek védelembe vételére, illetve a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtására, a gyermek tankötelezettsége teljesítésének előmozdítására, a gyermek családjából történő kiemelésére, a leendő gondozási helyére vagy annak megváltoztatására, valamint a gyermek megelőző pártfogásának mellőzésére, elrendelésére, fenntartására és megszüntetésére,
- együttműködik a pártfogó felügyelői szolgálattal és a megelőző pártfogó felügyelővel a bűnismétlés megelőzése érdekében, ha a gyámhatóság elrendelte a gyermek megelőző pártfogását,
- a családjából kiemelt gyermek visszahelyezése érdekében szociális segítőmunkát koordinál és végez,
- utógondozást végez - a gyermekvédelmi gyámmal együttműködve a visszahelyezett gyermek családjába történő visszailleszkedéséhez,
- védelembe vett gyermek esetében elkészíti a gondozási-nevelési tervet, szociális segítőmunkát koordinál és végez, illetve a gyámhatóság megkeresésére a családi pótlék természetbeni formában történő nyújtásához kapcsolódó pénzfelhasználási tervet készít,

- szakmai támogatást nyújt az ellátási területén működő gyermekjóléti szolgálatok számára.

Az esztmenedzserek hidat képeznek a Szolgálat családsegítői és a Gyámhatóság között. Munkájuk során lényeges feladat az objektivitás, semlegesség megtartása a szerepvállalásban. A Központnál dolgozó esztmenedzserek mindegyike felsőfokú végzettséggel rendelkezik, magasan képzett, tapasztalt szakember. A 2022-es évben több esztmenedzser is elhagyta az intézményt, végül év végére az esztmenedzseri státuszok teljes feltöltése megtörtént, ezzel enyhítve a kollegákra nehezedő terhelést. Az esztmenedzseri feladatellátással összefüggő szociális diagnózis felvétele 2022-ben sem tudott megvalósulni, hiszen nincs a Család- és Gyermekjóléti Központ esztmenedzserei közt végzett diagnoszta és a 2022. évben sem indult képzés.

A Család- és Gyermekjóléti Központ szoros egységben dolgozik a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársaival. Az eset súlyosságától függően, illetve hatósági intézkedés (védelembe vétel, ideiglenes elhelyezés, nevelésbe vétel) esetén a családsegítő és az esztmenedzser közösen dolgozik azon, hogy megszüntesse a gyermek veszélyeztetettségét.

Központ esztmenedzseri csoportjának szolgáltatásait igénybe vevő személyek száma nem és korcsoport szerint 2022. évben

Sor- szám	igénybevétel módja	Nem, életkor	0-2	3-5	6-13	14-17	18-24	25-34	35-49	50-64	65 éves és idősebb	Összesen (3-4 oszlopok)		
			éves											
			a	b	c	d	e	f	g	h			i	j
6	Jogerős hatóság intézkedésben és mell. esetmenedzseri levegénységet igénybe vevők	Férfi	3	8	20	8	0	5	11	7	3	65		
7		Nő	1	8	21	9	4	15	17	4	6	82		
8		Összesen	4	16	41	17	4	20	28	11	9	150		
9		Ebből (38-ból) szolgálat által továbbított szolgálat- bőrlékező	3	9	12	9	2	9	15	1	1	61		

A jogerős hatósági intézkedésben érintett ellátottak száma a 2021. évhez képest 20%-os növekedést mutat. A jogerős intézkedésben érintett családok kísérésén kívül esztmenedzsereink azokban az ügyekben, melyekben vélelmezhető a gyermek(ek) oly mértékű veszélyeztetettsége, mely a hatósági intézkedés irányába mutat, már a felderítési szakaszban becsatlakoznak a szolgálat családsegítőjének munkájába, hogy segítsék a folyamatot, minél mélyebben megismerhessék a család működését és így szakmailag helytálló és megalapozott javaslattal élhessenek a gyámhatóság felé.

Hatósági intézkedéshez kapcsolódó esetmenedzseri tevékenységben érintettek kiskorúak és 18. évet betöltött fiatalok száma korcsoportok szerint 2022. évben

Sor- szám					Ideiglenes hatállyal elhelyezett		Utógondozá s, szak- ellátásból kikerült	Összesen: (a–d oszlopok)	Ebből (e- ből): lány
				Védelembe vett		Nevelésbe vett			
				a	b	c	d	e	f
99	Összes érintett száma (fő)			51	1	13	0	65	29
2		0–2	éves	4	0	0	0	4	1
3		3–5		14	0	2	0	16	7
4	Ebből (99- ből):	6–13		21	0	8	0	29	14
5		14–17		12	1	3	0	16	7
6		18 –		0				0	0
7	Ebből (99-ből): lány			24	1	4	0	29	
8	Ebből (99-ből): hátrányos helyzetűnek minősített							0	
9	Ebből (99-ből): halmozottan hátrányos helyzetűnek minősített							0	

A 2021. évhez képest a hatósági intézkedésben érintettek kiskorúak száma 28%-os növekedést mutat. Legnagyobb számban továbbra is a védelembe vétel alatt álló gyermekek vannak, ők az ellátottak 78%-át teszik ki. Ebben az esetben a gyermekek családjukban nevelkednek, de egy szorosabb kontroll és hatósági kötelezések mentén valósul meg az együttműködés a családdal. Az esetek döntő többségében a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat munkatársai is bevonásra kerülnek a folyamatba, hiszen az esetmenedzserek szociális segítő munkát nem végezhetnek, ők a folyamat- és változásmenedzsment tevékenységeket, illetve az információ gyűjtést és feldolgozást végzik. Mindenképpen fontos kiemelni, hogy Központunk számára kiemelten fontos cél, hogy a gyermekek családban történő nevelkedését segítsük, így minden rendelkezésünkre álló eszközt és szolgáltatás ennek a célnak a szolgálatába állítunk, melyben elkötelezett partnereink a társszervek és a jelzőrendszeri tagok is. Ez eredményezheti, hogy kerületünkben az országos átlaghoz képest alacsony számban kerül sor a gyermekek családból való kiemelésére és az esetek többségében a gyermekek nem szakellátásba, hanem a nevelésükre alkalmas családtaghoz kerülnek.

V.2.2 Speciális szolgáltatások

A Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásait a kerület teljes lakosságának térítésmentesen biztosítja, igénybevételük feltételrendszere egyszerű, kapacitásaink kielégítőek, az igényekhez igazodnak így várólista nincs, 2022-ben minden esetben tudtuk

biztosítani a kért szolgáltatást. Szolgáltatásaink iránt az igény a lakosság körében folyamatosan növekszik, szakembereink munkájával kapcsolatban zömében pozitív visszajelzések érkeznek. Különösen nagy szükség volt az elmúlt évben a mentálhigiénés célú ellátásokra, ez a trend a 2023. évben is folytatódott. A speciális szolgáltatások – különösen a tanácsadások – csúszóban komoly problémát jelent, hogy az ügyfelek az előre egyeztetett időpontokon nem, vagy pontatlanul jelennek meg, távolmaradásukat, késésüket nem jelzik, így a kihasználtság nem optimalizálható.

A Család- és Gyermekjóléti Központ speciális szolgáltatásait igénybe vevők száma nem és korcsoport szerint 2022. év

Sor- szám	Igénybevétel módja	Nem, életkor	0-2	3-5	6-13	14-17	18-24	25-34	35-49	50-64	65 éves és idősebb	Összesen (a-i oszlopok)
			Éves									j
			a	b	c	d	e	f	g	h	i	
1	Speciális szolgáltatást igénybe vevők	Férfi	0	144	408	517	19	5	54	7	1	1155
2		Nő	0	220	578	1217	25	9	67	21	5	2142
3		Összesen	0	364	986	1734	44	14	121	28	6	3297
4		Ebből (25-ből): szolgálat által továbbított/szolgálatból érkező	0	12	22	19	20	7	76	21	2	179
5		Ebből (25-ből): jogi és hatósági intézkedéssel érintett	0	4	12	9	2	4	19	9	3	62

Jogi tanácsadás

Központunk ingyenes igénybe vehető szolgáltatása a kerületi lakosok számára. Jogászunkat heti egy alkalommal tart ügyfélfogadást, ezeken az alkalmakon átlagosan 3-4 esettel kapcsolatban nyújt tanácsadást. A szolgáltatást előzetes időpont egyeztetést követően tudják az ügyfelek igénybe venni. Az elmúlt évben elsősorban válással, gyermekelhelyezéssel kapcsolatos problémák, távoltartás, felügyelt kapcsolattartás és egyéb családjogi kérdések, ingatlan- és hagyatéki ügyek, végrehajtással-, kilakoltatással-, lakáshitelekkel kapcsolatos kérdésekkel keresték meg jogászunkat.

2022-ben a Család- és Gyermekjóléti Központ jogásza 65 esetben nyújtott segítséget a hozzá forduló ügyfeleknek.

Mediáció

A mediáció, másképpen közvetítés, akkor használható eszközként egy problémás helyzetekben, ha az ebben részt venni kívánó felek nyitottak arra, hogy külső segítséggel, de közösen keressék a megoldást egy adott konfliktusra. Az objektív, élethelyzetbe be nem vonódott szakember feladata, hogy segítse a probléma közös definiálását, és a felek közötti kölcsönös megértésen alapuló konszenzusos megoldás létrejöttét.

Többségében válófélben lévő szülők gyermekelhelyezéssel kapcsolatos problémái, illetve szülő-gyermek kommunikációs nehézségek kerülnek a mediáció fókuszába, azonban szolgáltatásunkat igyekszünk kiterjeszteni egyéb területekre is, így olyan színterekre, mint az iskolai konfliktusokban történő közvetítés, kiegészítve resztoratív (jóvátételi, helyreállítást célzó) eljárások alkalmazásával.

Mediátorunk 22 család számára nyújtott segítséget az év folyamán, ahhoz, hogy konfliktusait rendezni tudja.

Pszichológusi ellátás

A szolgáltatást 2021 szeptembere óta látja el pszichológusunk. Az ellátás sajátossága, hogy terápiás lehetőségeket nem rejt magában, a pszichológus tanácsadás, konzultáció keretein belül végzi a feladatot. Amennyiben terápiás ellátás szükségessége felmerül, szakemberünk ügyfelét a megfelelő szolgáltatásba delegálja, információval látja el a számára legmegfelelőbb támogatás igénybevételének módjáról, szükség esetén bevonja szociális szakembereinket az ügyfél ellátásába.

A tanácsadás igénybe vevői 2022-ben elsősorban szorongásos zavarok, életvezetési elakadások, trauma-, gyász- és veszteség feldolgozás, akut krízishelyzet megoldása céljából keresték fel szakemberünket. 159 alkalommal 20 fő vette igénybe tanácsadását. Emellett pszichológusunk rendszeresen részt vesz ügyfeleink állapotfelmérésében, megfelelő ellátás irányába történő delegálásában, javaslataival és meglátásaival segíti az esetmunkát, szakmai segítséget nyújt az óvodai- és iskolai szociális segítők munkájához. Rendelkezésre áll az ESZI minden intézményegysége számára, amennyiben szakmai tanácsadásra szorulnak és rendszeresen találkozik az idősklubokban ellátott ügyfelekkel elsősorban csoportos tevékenységek keretében.

Családterápia

A családterápia olyan pszichoterápiás irányzat, amely a családi problémákat, családon belüli működési zavarokat a családi kapcsolatrendszeren keresztül közelíti meg és próbálja

kiigazítani. Módszerében sokkal inkább a jelenre fókuszál, mint más pszichoterápiák, ugyanakkor foglalkozik a múltbeli történések, kommunikációs és kapcsolati minták hatásával is, mellyel hosszabb távú, mélyebb szintű eredményeket lehet elérni.

A feladatellátás megbízási jogviszony keretében, előzetes időpont egyeztetés alapján történik, heti 2 napon. A szolgáltatás növekvő népszerűségnek örvend, hatékony eszköz és segítség életvezetési nehézségekkel, transzgenerációs mintákkal, traumákkal, mentális problémákkal, gyásszal, krízishelyzetekkel, veszteséggel, diszfunkcionális működéssel küzdő családjaink számára.

A családterápia egyre nagyobb népszerűségnek örvend intézményünkben, ezt az is bizonyítja, hogy 30 terápiás folyamat zajlott le tárgyévben, melyek közül több sikeresen lezárult. Az esetek jelentős hányadában egyes családtagok problémái túlmutáltak a családterapeuta kompetenciáin, ők továbbírányításra kerültek egyéb speciális terápiás vagy egészségügyi szolgáltatás felé.

Kapcsolat ügyelet

A kapcsolattartási ügyelet a gyermek és a kapcsolattartásra jogosult szülő vagy más kapcsolattartásra jogosult személy számára a találkozásra, együttlétre alkalmas semleges helyszínt biztosítja, mely Központunk telephelyén tud megvalósulni. Központunk biztosítja a felügyelt kapcsolattartást elrendelő szervvel történt előzetes egyeztetést követően a felügyeletet ellátó szakembert. A kapcsolattartást megelőzően a felek megállapodást kötnek az intézménnyel, és megismerkednek a kapcsolattartás kereteit szabályozó házirenddel. Felügyelt kapcsolattartás esetén, az adott alkalom lezárásakor a kapcsolattartást felügyelő személy feljegyzésben rögzíti a történeteket. Megkeresésre kapcsolatügyeleti naplók kivonatából történik a bíróság tájékoztatása. Kapcsolattartás biztosítására való felkérést 2022-ben Központunk nem kapott, egy folyamatban lévő felügyelt kapcsolattartás pedig az ügyfelek kérésére lezárult.

Gyermekevédelmi jelzőrendszeri készenléti szolgálat

Az intézmény nyitvatartási idején túl köteles készenléti szolgáltatást üzemeltetni, melyet telefonos ügyelet formájában valósít meg. A szolgáltatás célja, hogy a nyitvatartási idő után felmerülő krízishelyzetek esetén is legyen Belváros lakóinak lehetősége a segítségkérésre és azonnali, a veszélyeztető helyzet elhárítását célzó intézkedésre. A feladatot minden esetben felsőfokú szakirányú végzettséggel rendelkező kolléga látja el, aki tisztában van a krízisintervenció alapvető szabályaival és birtokában van azoknak a tudásoknak, készségeknek, képességeknek, melyek a felmerülő helyzetek adekvát szakmai kezeléséhez, és az azonnali

intézkedések megtételéhez szükségesek. A készenléti szolgálat telefonszáma a Központ összes online felületén megtalálható és az intézményegységekben is kifüggesztésre került.

A szolgálatot tárgyévben 3 alkalommal hívták. Ezeknek a hívásoknak a zöme a már gondozott klienseinktől érkeztek. A hívások dokumentálása, és a feladatot ellátók készenléti idejének rögzítése formanyomtatványokon történik.

Utcai szociális munka

Az utcai szociális munka feladata:

- a magatartásával testi, lelki, értelmi fejlődését veszélyeztető, szabadidejét az utcán töltő, kallódó, csellengő gyermek segítése,
- a lakóhelyéről önkényesen eltávozó, vagy gondozója által a lakásból kitett, ellátás és felügyelet nélkül maradó gyermek lakóhelyére történő visszakerülésének elősegítése, szükség esetén átmeneti gondozásának vagy gyermekvédelmi gondoskodásban részesítésének kezdeményezése, és
- a gyermekek beilleszkedését, szabadidejük hasznos eltöltését segítő programok szervezése a járás területére vonatkozóan, az érintett gyermekek lakókörnyezetében, az általuk látogatott bevásárlóközpontokban, illetve egyéb helyszíneken, vagy a család- és gyermekjóléti központ területén, lehetőség szerint bevonva a gyermek családját is.

Míg 2021-ben az utcai szociális munka feladatait ellátási szerződés keretein belül tudtuk biztosítani, addig a 2022-ben a státusz sikeres betöltésével már egy félállású, diplomás utcai szociális munkás kollégával bővült stábunk. A kolléga nem csak a közterületeken tartózkodó gyermekek figyelemmel kísérésébe, megszólításába, hanem a felnőtt korú hajléktalan személyek jelzésébe, a fedél nélküliek ellátásával foglalkozó szervezetekkel való munka összehangolásába, a Központ prevenciós tevékenységeibe is aktívan bekapcsolódott, melynek hatására az ellátás jobb minőségben és célzottabban érkezik a területre és új minőségibb együttműködések irányába mozdul el az ellátórendszer.

Kórházi szociális munka

Kórházi szociális munkát intézményünk nem lát el, tekintettel arra, hogy illetékességi területünkön nincs kórház. Mindezek ellenére a kerületi lakosokat ellátó egészségügyi intézményekkel, azok gyógyító- és szociális tevékenységet ellátó szakembereivel szoros, jó együttműködést ápol intézményünk, így sok esetben jeleznek számunkra és kéri együttműködésünket, segítségünket veszélyeztető-, vagy szociális irányú beavatkozást igénylő helyzetekben.

V.2.3. Óvodai- és iskolai szociális segítő szolgáltatás

Az óvodai- és iskolai szociális segítő szolgáltatás a Család- és Gyermekjóléti Központ legnagyobb kapacitással működő speciális szolgáltatása, ennek és a szolgáltatási fősodortól eltérő, elsősorban prevenciós célú, külső helyszíneken biztosított szolgáltatásainak köszönhetően külön feladatellátási csoportként működik az intézményegységen belül.

Maga a szolgáltatás csak a központok 2016. januári létrehozását követően, 2018. szeptemberétől került bevezetésre.

Szolgáltatási célok:

- a primer prevenció segítése, megerősítése a köznevelési intézményekben;
- a veszélyeztetett gyermekek kiszűrése, a veszélyhelyzet megszüntetésében való segítségnyújtás;
- a 3-18 éves korosztály szociális és mentális jólétének javítása és az észlelő- és jelzőrendszer működésének erősítése;
- a gyermekek, a pedagógusok és a szülők részére adekvát szakmai segítségnyújtása és egyéb szakemberek (gyermek és ifjúságvédelmi felelősök, védőnők, pszichológusok stb.) munkájának szakmai segítése, kiegészítése.

Az óvodai-iskolai szociális segítő munka igénybevételenek lehetősége az adott köznevelési intézményben minden gyermek alapvető joga, ahhoz egyforma eséllyel hozzá kell, hogy férjen minden gyermek, tanuló. Az óvodai és iskolai szociális segítő a helyi igényekre támaszkodik, a köznevelési intézményekkel folyamatos kölcsönhatásban, interakcióban áll. Az óvodás és iskoláskorú gyerekek és fiatalok képességeinek, lehetőségeinek legoptimálisabb kibontakozását támogatja szociális kapcsolataik, társadalmi integrációjuk javításával.

Az óvodai és iskolai szociális segítő egyéni, csoportos és közösségi szociális munkát végez, valamint gyermek és ifjúságvédelmi feladatokat lát el. Ennek keretében segíti a gyermeket a

korának megfelelő nevelésbe és oktatásba való beilleszkedéséhez, valamint tanulmányi kötelezettségei teljesítéséhez szükséges kompetenciái fejlesztésében, a tanulmányi előmeneteléhez, későbbi munkavállalásához kapcsolódó lehetőségei kibontakozásában. Segíti a gyermek, tanulmányi kötelezettségeinek teljesítését akadályozó tényezők észlelését és feltárását. Segíti a gyermek családját a gyermek óvodai és iskolai életét érintő kérdésekben, valamint nevelési problémák esetén a gyermeket és a családot a közöttük lévő konfliktus feloldásában. Prevenációs eszközök alkalmazásával segíti a gyermek veszélyeztetettségének kiszűrését és a jelzőrendszer működését. Ha a köznevelési intézmény foglalkoztat gyermek- és ifjúságvédelmi felelőst, akkor az óvodai és iskolai szociális segítő az intézményt érintő gyermekvédelmi feladatokat a gyermek- és ifjúságvédelmi felelőssel együttműködésben látja el.

Az Egyesített Szociális Intézmény Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központnak jelenleg 18 intézményben van feladat ellátási kötelezettsége. Intézményünk óvodai- és iskolai szociális segítői munkájuk során a gyermekek veszélyeztetettségének megelőzésére, prevencióra helyezik a hangsúlyt. Személyesen vannak jelen az intézményekben az oktatási és nevelési intézmények vezetőivel előre egyeztetett fogadási időpontokban. Az adott intézményben észlelt vagy jelzett probléma esetén az óvodai és iskolai szociális segítő megvizsgálja a probléma hátterét, ehhez információkat gyűjt a gyermektől, pedagógustól vagy szülőtől, esetleg egyéb intézménytől, szakembertől. Amennyiben segíteni tud saját, vagy a köznevelési intézmény keretein belül a probléma megoldásában, úgy a rendelkezésére álló eszközökkel (tájékoztatás, tanácsadás, hivatalos ügyekben való segítségnyújtás, közvetítés szülő-gyermek, szülő-intézmény, gyermek-intézmény konfliktusban stb.) kezeli a problémát. Ha a probléma megoldása tanácsadással nem elérhető, delegálja a gyermeket/családot, a probléma jellegétől függően a család- és gyermekjóléti szolgálathoz vagy központhoz, egyéb intézményhez, szakemberhez.

Az óvodai és iskolai szociális segítők szakmai ajánlása és a szolgáltatásra vonatkozó rendelet alapján a szociális segítők a következő munkaformákban dolgoznak az ellátott intézményekben: egyéni, csoportos és közösségi tevékenységek. A prevenciós munka az óvodai és iskolai szociális segítségnek egy olyan formája, amely a segítő tevékenység egészét áthatja a jelzőrendszer működtetésén át az egyéni segítő beszélgetéseken keresztül. Másrészt megvalósulhat konkrét problémahelyzetek megoldásakor (pl.: szerhasználat, bullying), valamint tervezett és programszerű módon, a kialakult veszélyeztetettség megelőzését célzóan, a résztvevők lelki egészségének védelme érdekében.

A munkacsoport 2022-ben 6 főből állt, akik a rendeletben előírt végzettségeken túl más egyéb diplomával, képzettséggel is rendelkeznek: addiktológiai konzultáns, gyásztanácsadó, táncterapeuta, gyermekjogi oktató.

Az oktatási-nevelési intézményekben a korábban megkötött együttműködési megállapodások szerint zajlott a munka 18 intézménnyel.

A következő intézményekkel van együttműködési szerződéses szakmai kapcsolatunk a kerületben:

- Tesz-Vesz Óvoda
- Játékkal- Mesével Óvoda két telephellyel (Kossuth és Alkotmány)
- Bástya Óvoda
- Balaton Óvoda
- Belvárosi Játékovoda (magán intézmény)
- Szemere Bertalan Általános Iskola
- Hild József Általános Iskola
- Váci utcai Ének-zenei Általános Iskola
- Eötvös József Gimnázium
- Xantus János Két Tanítási Nyelvű Gimnázium
- Ward Mária Általános Iskola, Gimnázium és Zeneművészeti Szakgimnázium
- ELTE Apáczai Csere János Gyakorló gimnázium és Kollégium
- Veres Pálné Gimnázium
- Belvárosi Tanoda Alapítványi Gimnázium
- Deák Téri Evangélikus Gimnázium
- Szent-István Magyar- Angol Két Tanítási nyelvű Általános Iskola
- Innovatív Technikum, Gimnázium és Szakképző Iskola
- Piarista Gimnázium

A csoport sikerét mutatja, hogy a munkakör ismertsége és elismertsége növekedett, a szociális segítők a személyes kapcsolataik kiépítésében látják eredményességüket. Az intézmények többségével hatékony, szoros együttműködésen alapuló kapcsolat alakult ki az évek során, az ott dolgozó gyermekvédelmi felelősökkel, pedagógusokkal, pszichológusokkal.

A köznevelési intézményekben megjelenő problémás esetek okai fakadhatnak a szülők pszichés problémáiból, a család életvitelében jelen lévő nehézségekből, nevelési, magatartási-beilleszkedési problémákból. Az óvodákban, iskolákban nagy számban vannak különböző

speciális nevelési igényű gyermekek, több általános iskolai osztályban előfordul autizmus spektrumzavarral élő gyermek, valamint BTM-es, SNI-s gyermek. A problémák súlyossága függvényében többször volt szülőkonzultáció, több esetben került sor gyermekvédelmi jelzés megírására. Jelzés lett küldve több esetben: pl.: elhanyagolás, étkezési zavar, bullying, indulatkezelési problémák, bántalmazás miatt. A gyermekvédelmi ügyekkel kapcsolatban szoros együttműködés kezd kialakulni a szolgálat munkatársaival és a jelzőrendszer tagjaival. Az óvodai- és iskolai szociális segítők rendszeresen részt vettek az esetmenedzserek, családsegítő szakemberek által szervezett esetkonferenciákon. Együttműködtek ugyancsak szakemberekkel a gyermek érdekeit szem előtt tartva esetmegbeszélések keretein belül. Amennyiben szükséges volt, jelzéssel éltek a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat felé.

Szakmai feladatok

Egyéni segítség keretein belül:

- Tanácsadás a szülőknek a gyermeknevelés és a családi élet más problémát okozó területein, iskolákban jelentkező problémák kapcsán
- Információnyújtás elérhető szolgáltatásokról, jogokról, a szociális ellátórendszerrel, ügyintézésben való segítségnyújtás
- Közvetítés a szülő-pedagógus, pedagógus-gyermek, gyermek-gyermek közötti konfliktusban, részvétel a pedagógus-szülő, gyermek-gyermek és szülő-szülő közötti megbeszélésen
- Pedagógus részére konzultációs lehetőség biztosítása
- Közvetítés különböző szolgáltatások eléréséhez
- Tanulók számára egyéni tanácsadás, a probléma megoldásában való segítségnyújtás
-

Közösségi munka keretein belül:

- Részvétel az intézmény által szervezett rendezvényeken, szülői értekezleteken, nevelőtestületi értekezleten
- Együttműködés az intézményeken belül a szülői szervezetekkel
- Együttműködés kialakítása a partner intézményekkel

Csoportban végzett munka keretein belül:

- Gyermek megfigyelése csoporthelyzetben pedagógus megkeresésére

- Szükség esetén az intézményben dolgozó szakemberck munkájának segítése
- Csoportfoglalkozás megtartása gyermekek, fiatalok számára (társas kapcsolataik építésének vagy fejlődésének elősegítése, prevenciós tevékenység végzése)
- Kommunikációs kompetencia fejlesztésének támogatása
- Az óvodai és iskolai, valamint kollégiumi csoportban jelentkező nehézségek problémák kezelésének, megoldásának támogatása

A 2022-es évben terepen valósultak meg a csoportfoglalkozások mind az óvodások mind az iskolások részére, az intézményekben zajlottak a pedagógus és szülőkonzultációk is.

A tavalyi évben a KENYSZI halmozott statisztikai adatai szerint 7859 gyermeket ért el a munkacsoport, 1037 alkalommal került sor egyéni konzultációra és 471 csoportfoglalkozás valósult meg. A csoportfoglalkozásokat a legtöbb esetben sikerült páros vezetés mellett megvalósítani- a munkacsoporton belül vagy az adott intézményben dolgozó más segítő szakember bevonásával (pl.: pszichológus).

A nyári időszakban is folyamatosan biztosítottuk a területen a feladatellátást. A napközis tábor jó lehetőséget nyújtott munkatársainknak a szakmai beszélgetésekre a pedagógusokkal, védőnőkkel, az óvodákban és iskolákban dolgozó szakemberekkel. Lehetőségük volt, hogy az intézményekben megjelenő igényekre, szükségletekre reflektálva állítsák össze a munkacsoport által kínált prevenciós programfüzetet, amelyet minden intézményhez el is juttattak.

A kerületben minden évben megrendezésre kerül a Hárshegyi nyári tábor, melyen az V. kerület összes óvodája és általános iskolája részt vehet. Szervezett keretek között zajlottak a kézműves, játékos foglalkozások a gyermekeknek, amelyeken a részvétel önkéntes volt. A tábor az Önkormányzat szervezésében valósult meg, ahol az óvodai- és iskolai szociális segítők minden nap foglalkozásokat tartottak a résztvevőknek. A programokon, foglalkozásokon átlagosan 10-20 gyermek vett részt. Lehetőség volt az alkotás mellett beszélgetni a gyermekekkel, így szeptemberben már ismerősként láthatták viszont az óvodai- és iskolai szociális segítőt.

A nyár folyamán elkészített és szeptemberben kiküldött programfüzetből választhattak a pedagógusok, hogy milyen csoportfoglalkozást szeretnének kérni óvodai csoportjuk illetve iskolai osztályuk részére. Amennyiben a kínálatban nem szereplő témában keresték az óvodai- és iskolai szociális segítőt, reagáltak az igényekre. Megvalósultak állandó, egész éven át tartó csoportok, valamint alkalmi, prevenciós csoportok is.

- *Óvoda:* szorongásoldó, relaxációs mesecsoport, Varázskert program, gyerekjoga
- *Általános iskola:* relaxációs foglalkozások, gyerekjoga, közösségépítő, konfliktuskezelő és antibullying témájú csoportok
- *Középiskola:* önismeret, stresszoldás és relaxáció, tanulásmódszertan, drogreprevenció, közösségépítés, pályaorientáció

Varázskert program: egy vezetett vizualizációs és relaxációs gyakorlatsorozat, amely rendszeres gyakorlás révén segíti a szorongások legyőzését, feszültségoldó hatású és fejleszti a lelki rugalmasságot és az ellenálló képességet.

Gyerekjoga: joga elemeket tartalmazó mesés foglalkozás, amely a gyermekek életkorához igazodva tartalmaz drámajáték elemeket és társas kapcsolatokat fejlesztő játékokat.

Mesecsoport: minden alkalomra egy-egy mesével készültek a segítők, amely segítségével különböző élethelyzeteket jelenítettek meg a gyerekek nyelvén. A mese, a játék és az alkotás révén fejlődik az érzelmi intelligencia, növekedik az önbecsülés, a mindennapi nehézségekkel való megküzdés képessége, erősödnek a szociális készségek, valamint a foglalkozások által segítséget kapnak az érzelmek kifejezéséhez és felismeréséhez.

Tanulásmódszertan: játékos foglalkozás keretében közösen összegyűjtik, hogy miért jó tanulni és hogyan lehet jól tanulni. Izgalmas és gyakorlatorientált feladatok segítségével tudatosítják a tanulási tényezőket, személyre szabott válaszokat keresnek a „*Hogyan tanuljunk?*” kérdésre.

Közösségépítés, konfliktuskezelés, antibullying foglalkozások: a foglalkozások alkalmával nagy hangsúlyt fektettünk a szociális valamint a kommunikációs készségek fejlesztésére, mindezek mozgásos, játékos, interaktív formában történtek. A csoportok során a diákok gyakorolhatták az én-közlés használatát, illetve lehetőségük nyílt elsajátítani a düh-, konfliktuskezelési és önmegnyugtató technikákat és eszközöket.

Lelki rugalmasságot fejlesztő csoport veszteségek feldolgozásához kapcsolódóan: a mindennapi élet része a veszteség: szülők válása, szeretett személy vagy kisállat elvesztése, költözés. A csoporton ezeket a veszteségeket dolgozzák fel, a résztvevők életkorához és igényeihez igazodva művészeti eszközök és játékos elemek segítségével.

Szorongásoldó mesecsoport: egy elfogadó légkörben új életre kelhet a kreativitás, a problémamegoldó-készség, a foglalkozások során a gyerekek egyre jobban megismerték saját

erőforrásait, amelynek segítségével könnyebben boldogulnak a hétköznapiakban, csökken a szorongásuk, könnyebben kapcsolódnak társaikhoz és saját belső világukhoz.

Önismeret: az önbecsülés, önbizalom, önszeretet képezi az egészséges személyiség alapját. A foglalkozások keretében beszélgettünk arról, hogy mi táplálja az önbecsülésünket, hogyan hat önbizalmunk szintje döntéseinkre, kudarcainkra, sikereinkre.

Drogprevenció: A szenvedélybetegségekkel (szer- és viselkedéslüggőségek) kapcsolatos foglalkozások keretében pontosítottuk, hogy mit jelent a függőség – kritériumok, jellemzők, csoportosítás, valamint a környezetünkben előforduló függőségek elemzése is téma lehetett. Szót ejtünk a kipróbálás kockázatairól és a döntéseinkről, személyes felelősségünkről. Kiemelten beszélgettünk a képernyő- és kutyüfüggőségről, amelynek része az önmonitorozás, és a lehetséges következmények felmérése és az alternatívák összegyűjtése.

Pályaorientáció: ezeket a foglalkozásokat együtt átgondoltuk, hogyan, milyen szempontok alapján válasszunk pályát, áttekintettük a különféle foglalkozási csoportokat. Az egyéni képességek felmérése, ill. pályaorientációs kérdőívek kapcsán lehetőség van személyes konzultációra is.

Közösségépítés: a tisztelet és a bizalom alapvető egy közösség megteremtésekor, és amikor az iskolákon belüli közösségről gondolkodunk, a gyerekek/diák-közösségeken túl a felnőttek/pedagógusok közösségére is gondoltunk.

Csoportfoglalkozások a 2022. évben havi lebontásban a csoportok száma és a résztvevők számának tekintetében

A diagram jól szemlélteti a csoportok - és a résztvevők számának alakulását a 2022. évben havi lebontásban. A csoportok számában kisebb eltérések mutatkoznak, ami azt jelzi, hogy a nyár folyamán is tartottunk foglalkozásokat, nemcsak az aktuális nevelési- és tanév során. A résztvevők számában nagyobb eltérések mutatkoztak. Az év első felében volt a résztvevők száma a legmagasabb, egészen a nyári időszakig, majd szeptembertől decemberig újra megnövekedett a csoportfoglalkozásokon résztvevő gyermekek száma.

A prevenciós foglalkozások mellett mind nagyobb hangsúlyt kapott a gyermekvédelmi tevékenység: a gyermekek veszélyeztetettségének kiszűrése, a jelzőrendszer működtetése, a jelzőrendszeri tagok informálása (jelzési kötelezettségről, segítségnyújtás a jelzések megírásában).

Munkánkat a 2022-es évben is kétheti rendszerességgel szupervízió mellett végeztük, valamint szoros szakmai kapcsolatot tartottunk fenn a társszakmák képviselőivel.

Az óvodai- és iskolai szociális csoport tagjai több továbbképzésen is részt vettek a tavalyi évben:

- *Innovációk támogatása a gyermekvédelemben*
- *Jelzőrendszer ismertetése, gyermekbántalmazás prevenciója, ENSZ egyezmények, szakmai etika kérdései, önkéntesség, Kiegészítés felismerése és kezelésének lehetőségei.*
- *A reziliencia erősítésének, a coping technikák fejlesztésének és a rekreáció biztosításának jelentősége a segítő munkában különösen a válsághelyzetek kezelése során.*
- *Gyerekjóga oktató*
- *Interdiszciplináris mesterképzés*
- *Művészetterápiás képzés*

A 2022-es év munkájának összefoglalásaként elmondható, hogy az intézményekbe járó gyermekekkel és az intézményekben dolgozó pedagógusokkal és más szakemberekkel a személyes kapcsolat egyre fontosabbá vált. Az előző évekhez képest szorosabb kapcsolat alakult ki az intézményekkel és több megkeresésünk érkezett, mint a 2021-es évben. Szakmai célunk a kialakult jó kapcsolatok megőrzése és az új kapcsolatok kialakítása, elmélyítése, a jelzőrendszer működtetése, megerősítése, valamint a prevenciós munka folytatása. Fontosnak

tartjuk, hogy az óvodai- és iskolai szociális segítő tevékenység minél szélesebb körhöz eljussanak (pedagógusok, szülők, gyermekek, valamint egyéb segítő szakemberek). Bízunk benne, hogy az intézményen belüli teamek és munkatársak közötti együttműködés is mind nagyobb hatékonysággal folytatódik.

A Család- és Gyermekjóléti Központ kapcsolatrendszere

Mint az már az előzményekből is kitűnik a Család- és Gyermekjóléti Központ, különösen, ha az összes hozzá tartozó szakmai egységet nézzük, számos intézménnyel, jelzőrendszeri taggal, civil szervezettel áll kapcsolatban. Munkánk során szorosan együttműködünk az Egyesített Szociális Intézmény minden ellátási egységével, ezen kívül számos külső szereplővel is aktív kooperációt folytatunk ügyfelcink érdekében, kapcsolatrendszerünk fenntartására, bővítésére kiemelt figyelmet fordítunk.

Elengedhetetlen partnereink a következő szakmaterületeket ölelik fel:

- önkormányzati igazgatás szervei
- társszervek, szociális és gyermekvédelmi alap- és szakellátás intézményei, tartós- és átmeneti ellátást nyújtó szociális intézmények
- köznevelési intézmények, pedagógiai szakszolgálatok
- egészségügyi szolgáltató- és ellátórendszer
- Kormányhivatal gyámügyi és hatósági osztályai
- ügyészség, bíróság
- pártfogó felügyelők
- rendőrség
- idegenrendészeti szervek
- civil szervezetek
- egyházak és egyházi fenntartású szervezetek

V.2.4. Jelzőrendszer

Az észlelő- és jelzőrendszer megszervezése, működtetése, koordinálása a Család- és Gyermekjóléti Szolgálat feladata. Ennek megfelelően figyelemmel kíséri az illetékességi körébe tartozó településen élő gyermekek szociális és családi helyzetét, szociális ellátások iránti esetleges igényeit, kiépíti és működteti a jelzőrendszert, amely lehetővé teszi a gyermekek veszélyeztetésének felismerését, a jelzőrendszer tagjaitól érkező jelzéseket fogadja és a veszélyeztetés gyanújának megalapozottsága esetén, a gyermek és a család szükségleteihez

igazodó intézkedéseket tesz. Az észlelő és jelzőrendszer több szintűvé válásával a Központ is komoly szerepet kapott a tudásmegosztás, adatgyűjtés és feldolgozás, illetve a koordináció területén.

A Központunk szakmai munkáját nagyban megnehezítő humánerőforrás problémák és vezetőváltásokat követően 2022. év második felére sikerült a jelzőrendszeri tevékenységeket is megfelelő mederbe terelni, így a 2023. februárjában már magabiztosan rendezhettük meg az éves jelzőrendszeri tanácskozásunkat, amely hosszú idő után lehetőséget adott számunkra a jelzőrendszer tagjaival való személyes találkozásra és együttműködésre.

Központunk az éves Szakmai Tanácskozás előkészítése során kérdőívet küldött ki a jelzőrendszeri tagok számára, melyet magas arányban küldtek vissza.

A 2022. évben a legnagyobb nehézséget a jelzőrendszeri tagok számára a következő tényezők okozták:

- szorongás, pszichés tünetek felerősödése mind a gyermekek, mind a szülők körében
- munkahelyek megszűnése, lakhatás elvesztésének veszélye, anyagi nehézségek
- párkapcsolati konfliktusok felerősödése
- fontos szakvizsgálatok elmaradása, halasztása gyermekeknél
- visszaesés a gyermekek fejlődésében, szocializációs folyamatában
- digitális oktatás negatív hatásai a nyitás utáni közösségi beilleszkedésre, szociális kapcsolatokra
- egyszülős családok gyermekfelügyeleti nehézségei
- szülői szerepek és a család életritmusának megváltozása
- hiányzások kapcsán tapasztalható bizonytalanságok, „visszaélések”,
- betegség tüneteit mutató gyermekek közösségbe engedése
- ukrán-orosz háború és menekültválság okozta szorongás
- ukrán családok segítése, gyermekeik köznevelési integrációja

A Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ és Szolgálat munkájában prioritást élvez a jelzőrendszer tagjainak mélyebb megismerése, minőségi személyes kapcsolatok kialakítása, tevékenységük, sajátosságai feltérképezése, érdekelté tevésükkel stabil együttműködői, támogatói bázis kialakítása. Deklarált célunk, hogy a jelzőrendszer intézményeivel megértésen, asszertivitáson, kölcsönös segítségnyújtáson, közös feladatvállalásokon alapuló együttműködési rendszert hozzunk létre, amelyben éreztetjük megbecsülésünk és támogatásunk

irányukban és megteremtjük a feltételeit a kreatív, ösztönző szakmai munkának. Mindezek érdekében folyamatosan igyekszünk információt, segítséget nyújtani a velünk együttműködő partnereink számára, teret adunk elképzeléseiknek, megismertetjük velük módszereinket, kiközvetítjük személyes szolgáltatásainkat, komolyan véve tudásközpontként betöltendő szerepünket.

Az észlelő- és jelzőrendszer tagjai a mai napig erős fenntartásokkal viseltetnek a gyermekvédelmi munka iránt és számos tévhit, félreértés övezi tevékenységünket. Igyekszünk ezekre az előítéletekre rácsfolni, hiszen elsődleges és legfontosabb célunk, a problémák megelőzése. Ennek okán hangsúlyossá vált szakmai munkánkban a prevenciós szemlélet elterjesztése, amely szeptember óta nagyon jó fogadtatásba részesült a jelzőrendszer tagjai részéről. Szándékunkban áll a kerületi szereplők számára minél szélesebb témacsoportot felölelő prevenciós szolgáltatási portfólió kialakítása, úgy, hogy a jelzőrendszeri tagok széles körét bevonjuk ebbe a munkába. Nem a jelzőrendszeri tagok szankcionálásában, hanem a folyamatos edukációban, a problémák megoldására való nyitottságban, a szolgáltatások testreszabásában és a sokrétű együttműködésben látjuk a jövő útját.

A Bclvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ szakmai egységeiben az üres státuszokat feltöltöttük, így a lehetőségekhez mérten megfelelő kapacitással rendelkezünk a megfelelő feladatellátáshoz. A 2023. év szervezeti célkitűzései között kiemelkedő jelentőségű a stabil humánerőforrás biztosítása. Ennek érdekében hívtuk életre dolgozói jóléti programunkat, melynek keretében törekszünk a munkahelyi körülmények javítására, a szervezeti kultúra gyökeres átalakítására, a probléma megoldás, feladatmegosztás és a változásmenedzsment minél hatékonyabbá és tudatosabbá tételére, a külső és belső együttműködések javítására, kapcsolatrendszerünk bővítésére, külső szolgáltatások bevonására, illetve a dolgozói juttatási rendszerek kreatív bővítésére.

Fontos számunkra, hogy kollégáink motiváltak, a lehető legmagasabb szakmai színvonalon végezzék munkájukat, ezért biztosítjuk számukra a rendszeres szupervízió lehetőségét, ezen kívül a mentálisan megterhelő szakmai helyzetek feldolgozásához mentálhigiénés tanácsadás igénybevételének lehetőségét. A vezetői team folyamatosan részt vesz szupervíziókon, ahol egyéni- és csoportos formában kapnak segítséget a team munkájának segítéséhez, motivációjuk, innovatív szemléletük fenntartásához és a hétköznapi felmerülő nehéz helyzetek kezeléséhez. Szeretnénk, ha intézményünket a jövőben a nyílt kommunikáció, az asszertív problémamegoldás, a feladatellátáshoz és szolgáltatásokhoz való rugalmas, hatékony hozzáállás, a támogató, nyitott és innovatív szakmai légkör jellemezné.

2023. évben Belváros-Lipótváros V. kerület Önkormányzata jóvoltából lehetőségünk nyílt, arra, hogy a Központ szolgáltatásait egy telephelyről biztosíthassuk, és ehhez megteremtsük az infrastrukturális feltételeket is. A tisztasági festés, az új iroda berendezések és az irattár problémájának megoldása mind az intézmény fejlődését szolgálják. Régi vágyunk vált azzal valóra, hogy az óvodai- és iskolai szociális segítők egy épületbe kerülnek a Központ többi szolgáltatásával. Reményeink szerint ez a változás hatékonyabbá teszi közös munkánkat, melynek elsődleges hasznélvezői a kerület lakosai, az itt tanulmányaikat folytató gyermekek és családjaik, illetve az észlelő- és jelzőrendszer tagjai lesznek.

Mindezekkel párhuzamosan szisztematikus szakmai alapozó munkát is végzünk, melynek célja a profiltisztítás, a feladatok és hatáskörök pontos tisztázása, a jogszabályok, szakmai protokollok megfelelő alkalmazása, a szakmai kompetenciák fejlesztése, illetve az adminisztratív követelmények teljesítése.

V.2.5. Szakmai kapcsolat a Kormányhivatal Gyámügyi Osztályaival

Budapest Főváros Kormányhivatala V. Kerületi Hivatala Gyámügyi Osztálya és a Belvárosi Család- és Gyermejjóléti Központ szakmai együttműködése intenzív, a kollegák napi szinten egyeztetnek, telefonon, online, személyesen is tartják a kapcsolatot. A gyermekvédelmi ügyekben erre a szoros kapcsolattartásra mindenképpen szükség van, hiszen a feladatellátás során az esetek egy részében szükség van valamilyen hatósági intézkedés megtételére, melyek megfelelő szakmai megalapozottsága elengedhetetlen. Ezek az együttműködési pontok fő szereplői elsősorban az esetmenedzserck, akik hidat képeznek a Szolgálatnál biztosított gyermekjóléti alapellátás és a hatósági intézkedéseket végrehajtó Gyámhivatal között. Az esetek többsége ezen a szinten a jelzések mentén zajlik, mely a Gyámhivatal és a Család- és Gyermejjóléti Központ vonatkozásában is egy oda-vissza ható folyamat.

A Központ kollégái rendszeresen részt vesznek a hatóság által szervezett tárgyalásokon, felülvizsgálati tárgyalásokon, ahol állásfoglalásuk figyelembevételével mellett születik döntés az egyes gyermekvédelmi kérdésekben. A 2022. évben újra a megszokott eljárásrend szerint zajlottak a személyes meghallgatások és nyilatkozattételek, mely nagyban megkönnyítette a konstruktív együttműködést a családok, és elsősorban a kiskorú gyermekek érdekében.

Természetesen a gyermekvédelmi szakemberek nem csak a kerületi Gyámhatósággal, hanem az ország több járási székhelyű Kormányhivatalának gyámügyi osztályával is kapcsolatban állnak, aktívan együttműködnek.

V.2.6. Szakmai kapcsolatok a védőnőkkel, házi gyermekorvosokkal

A védőnői hálózattal való együttműködés kiemelt fontosságú a gyermekvédelemben dolgozó szakemberek számára, hiszen az észlelő- és jelzőrendszer szereplői közül ők azok, akik a legkorábban találkoznak a családokkal és szorosan rész vesznek magzat kortól a kamasz korig a gyermekek gondozásában, fejlődésük figyelemmel kísérésében.

A védőnőkkel való közös munka és folyamatos egyeztetés több szempontból is pótolhatatlan jelentőségű. Számos helyszínen vannak jelen munkájuk során, így a családokkal, gyermekekkel nem csupán lakókörnyezetükben és szűréseknek, státuszvizsgálatoknak helyt adó telephelyükön találkoznak, de ott vannak a nevelési-oktatási intézményekben is. Számos helyzetben tudnak érdeklődni a családok helyzetéről, gyermekek állapotáról, és teljesen más szempontok szerint képesek értékelni, felismerni és megfogalmazni a tapasztalataikat.

Mivel elsősorban egészségügyi prevenció és gondozói tevékenységet végeznek, így mondhatni minden kisgyermekes család életében természetes módon vannak jelen.

Védőnői Szolgálat célja az egészségügyi alapellátás részeként a családok egészségének megőrzésére, segítésére irányuló preventív tevékenység, valamint a betegség kialakulásának, az egészségromlásnak a megelőzése érdekében végzett egészségnevelés.

A kerületi Védőnői Szolgálat két nagyon fontos, feladataiban eltérő részre tagolódva dolgozik. Az egyik a területi ellátás szerinti gondozás, a másik pedig az iskola-egészségügyi munka. Ezek része a növekedés, a várandós és gyermekágyas anyák gondozása, a 0-6 éves és tanköteles gyermekek ellátása, a családgondozás, valamint az egyéni és közösségi egészségfejlesztési, egészségvédelmi programok tervezésében, szervezésében, megvalósításában való aktív részvétel.

A V. kerületben a Védőnői Szolgálat a Belváros-Lipótváros Egészségügyi Szolgálat egységként látja el feladatát. A Védőnői Szolgálat területi ellátásában négy területi védőnői státusz engedélyezett, ők látják el az kerületi óvodákat is. A 2021/2022. tanévben, az V. kerület 15 oktatási intézményében, az iskola-egészségügyi feladatokat három iskolavédőnő látta el és 2 iskola önállóan foglalkoztatott iskolavédőnőt.

Az egészségügyről szóló 1997. évi CLIV. törvény 21. §-a értelmében a védőnői gondozás nem visszautasítható. Az elmúlt év folyamán nem volt olyan család, aki nem kért védőnői gondozást, illetve védőnői látogatást.

Belváros-Lipótváros területén 4 gyermek-háziorvos biztosítja a gyermekek egészségügyi ellátását. A kerületi gyermek-háziorvosokkal való kapcsolat intenzitása és minősége változó, azonban az alap együttműködés követelményeinek, mint a szükséges űrlapok kitöltése, tájékoztatások megküldése mindannyian eleget tesznek. Előre lépésnek éljük meg, hogy esetenként a háziorvosok gyermekvédelmi ügyekben szervezett esetkonferenciákon is megjelennek és segítik a Központ szakembereinek munkáját. Fontos feladatunk érdekelté tevésük és aktív bevonásuk a gyermekvédelmi tevékenységekbe.

Gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések

A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők működését engedélyező hatóság ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

A Belvárosi Család-és Gyermekjóléti Központban a 2022-es évben nem történt gyámhatósági, gyermekvédelmi szakmai, illetve a szolgáltatás működtetésének engedélyezéséért felelős hatóság által végzett ellenőrzés.

VI. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján

(milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

Az ellátási területen működő észlelő és jelzőrendszer megerősítése elengedhetetlen a minőségi gyermekvédelmi munka megvalósításához. Folyamatosan látogatjuk a területen működő észlelő- és jelzőrendszeri tagokat, intézményeket, részt veszünk a köznevelési intézmények rendezvényeink, találkozunk a szülői munkaközösségekkel, közvetlenül szólítjuk meg célcsoportunkat a szolgáltatások újra hangolása érdekében. Nagy erőfeszítéseket teszünk a folyamatos információ visszacsatolás, tájékoztatás megvalósítása érdekében is. Fejlesztés alatt áll új honlapunk, amely frissített információkkal, modernebb tartalommal várja majd az érdeklődőket.

A 2023. év egyik legfontosabb célkitűzése a prevenciók portfóliónk bővítése, mind programok, mind a bevonható célcsoportok tekintetében, illetve egy közösségi helyszín létrehozása, amely teret ad a csoportmunkáknak. Tervünkhöz többen is csatlakoztak, így a helyi KEF, a kerületi Rendőrkapitányság is segíti munkánkat. Több oktatási intézmény jelezte, hogy szívesen

közreműködnek akár a megvalósításban, akár pilot program helyszínként, szereplőként. Mindezekkel párhuzamosan tapasztalatcsere program is zajlik, melynek keretében megelőző programokban már régóta közreműködő szakemberek osztják meg ismereteiket munkatársainkkal.

Összességében szeretnénk, ha intézményünk emberközpontúsága, személyre szabott szolgáltatásai, együttműködési készsége, a helyi igényekre való rugalmas reagálása miatt válna a kerület fontos és elismert szolgáltatásává. Hiszünk abban, hogy az együttműködéséből nagyobb teljesítmény, magasabb eredmény jön létre, mintha az elemeket vagy tényezőket egyszerűen összeadnánk.

VII. Bűnmegelőzési program

Főbb pontjainak bemutatása, valamint a gyermekkorú és a fiatalkorú bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

2022-ben a kerületi Rendőrkapitányság bűn és balesetmegelőzési előadásokkal, az „Ovi-zsaru” és „Pöttöm-Pandúr” projektekkel, a bűnmegelőzési tanácsadó előadásával (pl.: „A szer, ami megváltoztat” – kábítószer-prevenációs téma), az „iskola rendőre” program biztosításával járult hozzá az intézmények munkájához. A helyi igényekre reagálva a már jól ismert programokon kívül csoportos foglalkozás keretében általános és középiskolások részvételével olyan témakörök kerültek feldolgozásra, mint a bulling, cyberbulling, bulibiztonság, kiberbiztonság, Nagy sikert arattak a „Jó hecc kontra bűncselekmény” téma köré szervezett előadások is, melyek a gyermekek bűnelkövetővé illetve áldozattá válását megelőzendő kerültek megrendezésre.

A rendőrség prevenciós programjai során kiemelt figyelmet fordít a helyi szinten jellemző bűncselekmények elkövetésének megelőzésére. Az új veszélyeztető jelenségekre is rugalmasan reagálnak, így az illegálisan forgalomba kerülő elektromos dohánytermékek egy új generációja, az Elf bar használat okozta egészségkárosodás következményeire is felhívták a gyermekek és szüleik figyelmét.

Az iskolai bűnmegelőzési tanácsadó tevékenységét egyre nagyobb figyelem övezi. Oktatási intézmények, szülők, továbbá a jelzőrendszer tagjai is egyre gyakrabban kérnek segítséget, illetve a Kapitányság álláspontját különféle kérdésekben.

A Rendőrség kerületi szerve aktív tagként kiemelt szerepet tölt be a Kábítószerügyi Egyeztető Fórum közbiztonsági és megelőzési munkacsoportjában és szoros együttműködésben dolgozik együtt a Belvárosi Család- és Gyermekjóléti Központ munkatársaival.

A kapitányság kiemelten foglalkozik az elkövetővé és az áldozattá válás megelőzésével. A kerületi szórakozóhelyeken és környékükön elkövetett bűncselekményekben a fiatalkorúak komolyan érintettek. A rendőrség munkatársai folyamatosan jelen vannak a frekvenciát, fiatalok által gyakran látogatott köztereken, szórakozóhelyek közelében.

Hozzá tartozók közötti erőszak cselekmények ritkán fordulnak elő. Az ideiglenes távoltartással kapcsolatos feladatokat a Készenléti Osztály munkatársai látják el, akik fel vannak ruházva a határozatok meghozatalához szükséges kiadmányozási jogkörrel, és nagy alaposággal vizsgálják a távoltartás lehetőségeit.

Úgy a családon belüli erőszakos, mint a kiskorú veszélyeztetettségét felvető ügyekben a Kapitányság együttműködik a kijelölt koordinációs szervekkel, illetve a gyermekvédelmi szolgáltatókkal és hatósággal.

VIII. Civil szervezetek

A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

Belváros-Lipótváros Önkormányzata számos civil szervezettel áll kapcsolatban. A Máltai Szeretetszolgálat, az Oltalom Karitatív Egyesület, az Értelmi Fogyatékosok és Segítők Országos Szervezetével, Motiváció Alapítvánnyal, a Vöröskereszt V. kerületi szervezetével, a Félúton Alapítvánnyal, a Közösségi Szolgáltatások Alapítványával, a Katolikus Karitás RÉV Szenvedélybetegeket Segítő Szolgálatával, a kerületi Segítő Szeretet Karitás Csoporttal, valamint a Nagycsaládosok Országos Egyesületével dolgozik együtt egy-egy eset kapcsán.

A Segítő Kezek az Aktív Évekért Közhasznú Nonprofit Kft által működtetett **Belvárosi Közösségi Tér** programjai széles körű szolgáltatásokat nyújtanak az V. kerületben élő családoknak, a család legkisebb tagjaitól az idősebbekig. Tevékenységének célja, hogy ingyenes szolgáltatásokkal és programokkal biztosítsa a belvárosi polgárok szabadidejének hasznos és tartalmas eltöltését, gyermekek fejlesztését, szülők kompetenciáinak bővítését-erősítését.

Mint minden évben, úgy ebben az évben is, adományok osztásával a **Magyar Vöröskereszt** kerületi csoportja nagymértékben segítette a szociálisan rászoruló családokat, valamint részt vállalt a vírushelyzettel összefüggésben a lakosság tájékoztatásában.

A családok átmeneti otthona szolgáltatást ellátási szerződés keretében biztosítja a kerületi lakosok számára az **S.O.S. Krízis Alapítvány**.

A kerületben megvalósuló utcai szociális munkát ellátási szerződéssel az **Óltalom Karitatív Egyesület** végzi a belvárosban a hajléktalan emberek segítése érdekében. Munkájáról havi szinten beszámol, amivel naprakész információval látja el a kerületet.

A **Magyar Máltai Szeretetszolgálat Fogadó Pszichoszociális Szolgálat**a szenvedélybetegeknek segít függőségeik kezelésében, az azokhoz vezető utak felismerésében, a segítségre való igény elfogadásában.

A **Nyugodt Szív a Lakhatásért Közhasznú Alapítvány** olyan családoknak és embereknek segít, akiknek lakhatásuk megőrzése, a hajléktalanság megelőzése, a méltó lakhatási körülmények megteremtése érdekében támogatásra van szükségük.

Budapest, 2023. április 26.

Molnár Péter
intézményvezető

10. számú melléklet a 149/1997. (IX. 10.) Korm. rendelethez

Tartalmi követelmények a települési önkormányzat és a vármegyei kirendeltség számára, a Gyvt. 96. §-ának (6) bekezdésében előírt átfogó értékelés elkészítéséhez.

I. A települési önkormányzat által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei:

1. A település demográfiai mutatói, különös tekintettel a 0-18 éves korosztály adataira.

2. Az önkormányzat által nyújtott pénzbeli, természetbeni ellátások biztosítása:

- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményben részesülők száma, kérelmezőkre vonatkozó általánosítható adatok, elutasítások száma, főbb okai, önkormányzatot terhelő kiadás nagysága,
- egyéb, a Gyvt.-ben nem szabályozott pénzbeli vagy természetbeni juttatásokra vonatkozó adatok,
- gyermekétkeztetés megoldásának módjai, kedvezményben részesülőkre vonatkozó statisztikai adatok.

3. Az önkormányzat által biztosított személyes gondoskodást nyújtó ellátások bemutatása:

- gyermekjóléti szolgáltatás biztosításának módja, működésének tapasztalata (alapellátásban részesülők száma, gyermekek veszélyeztetettségének okai, válsághelyzetben levő várandós anyák gondozása, családjából kiemelt gyermek szüleinek gondozása, jelzőrendszer tagjaival való együttműködés tapasztalatai),
- gyermekek napközbeni ellátásának, gyermekek átmeneti gondozásának biztosítása, ezen ellátások igénybevétele, s az ezzel összefüggő tapasztalatok.

4-5.

6. A felügyeleti szervek által gyámhatósági, gyermekvédelmi területen végzett szakmai ellenőrzések tapasztalatainak, továbbá a gyermekjóléti és gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet végzők ellenőrzésének alkalmával tett megállapítások bemutatása.

7. Jövőre vonatkozó javaslatok, célok meghatározása a Gyvt. előírásai alapján (milyen ellátásokra és intézményekre lenne szükség a problémák hatékonyabb kezelése érdekében, gyermekvédelmi prevenciók elképzelések).

8. A bűnmegelőzési program főbb pontjainak bemutatása (amennyiben a településen készült ilyen program), valamint a gyermekkorú és a fiatalok bűnelkövetők számának az általuk elkövetett bűncselekmények számának, a bűnelkövetés okainak bemutatása.

9. A települési önkormányzat és a civil szervezetek közötti együttműködés keretében milyen feladatok, szolgáltatások ellátásában vesznek részt civil szervezetek (alapellátás, szakellátás, szabadidős programok, drogprevenció stb.).

II. A vármegyei kirendeltség által készítendő átfogó értékelés tartalmi követelményei

1. A vármegyei kirendeltség által fenntartott, szakellátást (esetleg alapellátást) nyújtó intézményhálózat bemutatása, különös tekintettel a Gyvt.-ben előírtak teljesítésére.

2. Ellátásban részesülők száma, korcsoportok szerinti megoszlása, tendenciák.

3. Változások az ellátás feltételeiben (személyi, tárgyi, elhelyezési feltételek).

4. A felügyeleti szervek által végzett gyermekvédelmi szakmai ellenőrzések tapasztalatainak bemutatása.

5. Jövőre vonatkozó célok, javaslatok, elképzelések (milyen típusú intézmények kialakítására, átalakítására, fejlesztésére lenne szükség a gyermekek szükségletei alapján, milyen területeken tervezik bevonni a civil szervezeteket a szakellátás feladatainak ellátásába).